

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan ammatillisesta aikuiskoulutuksesta sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuja lakeja muutettavaksi. Tavoitteena on, että ammatillista aikuiskoulutusta tarjotaan laadukkaasti maan eri alueilla ja eri koulutusaloilla. Oppilaitos- ja oppisopimuskoulutuksena järjestetty ammattitutkintoihin ja erikoisammattitutkintoihin valmistava koulutus, muu lisäkoulutus sekä näyttötutkinnot ovat nimenomaan työssä olevalle aikuisväestölle soveltuvia koulutuksen muotoja. Näistä säädetään laissa ammatillisesta aikuiskoulutuksesta. Lakia esitetään muutettavaksi niin, että tätä koulutusta voidaan suunnitella, ohjata ja seurata nykyistä paremmin säilyttäen kuitenkin samalla järjestelmässä tarvittava joustavuus. Ohjauksen välineitä on tarkoitus vahvistaa uudistamalla ammatillisen lisäkoulutuksen nykyisin suppeat järjestämisluvut niin, että niihin sisällytetään ammatillisen peruskoulutuksen tapaan toiminnan ja rahoituksen vakautta lisäävä määrällinen säätely sekä tarvittaessa koulutusaloja ja erityistehtäviä koskevia määräyksiä. Käytettävissä olevat ohjauksen muodot on siis tarkoitus kirjoittaa lakiin nykyistä selkeämmin.

Ammatilliseen lisäkoulutukseen liittyy ja sitä tukee monipuolinen työelämän kehittämis- ja palvelutoiminta. Se on tarkoitus määrittellä nykyistä tarkemmin ja työelämän kehittämis- ja palvelutehtävä olisi mahdollista

sisällyttää olennaisena osana ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämislupiin. Näiden tehtävien hoitamista tuettaisiin kehittämisavustuksin.

Samassa yhteydessä on tarkoitus toteuttaa järjestämisluvien muutos, jossa lisäkoulutukseen valtionosuutta saaneiden järjestäjien järjestämisluvut uudistettaisiin hakemusmenettelyn pohjalta. Osa järjestämisluvista on voimassa siirtymäsäännösten perusteella ilman, että järjestäjä on ollenkaan järjestänyt lisäkoulutusta. Tällaiset luvat ehdotetaan peruutettaviksi, jolloin järjestämisluvat ja valtionosuus liittyvät nykyistä selvemmin toisiinsa.

Samalla on tarkoitus täsmentää näyttötutkintoihin liittyviä maksuja koskevia säännöksiä sekä tehdä säännöksiin perustuslain edellyttämät muutokset ja tarkennukset nostamalla useat tällä hetkellä asetuksella säädetyt asiat lakiin ja tarkentamalla valtuutussäännöksiä.

Ehdotetut muutokset aiheuttavat vähäisiä muutostarpeita opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin. Ilman valmistavaa koulutusta näyttötutkintoon osallistuvien osalta näyttötutkintojen järjestämisen tukemiseen esitetään valtionavustusmahdollisuutta.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 2006 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYSLUETTELO.....	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Nykytila	3
1.1. Ammatillinen aikuiskoulutus	3
1.2. Näyttötutkintojärjestelmä	4
1.3. Ammatillisen aikuiskoulutuksen ohjaus ja rahoitus.....	5
1.4. Ammatillisen aikuiskoulutuksen järjestäjaverkosto.....	5
1.5. Nykytilan arviointi	7
Lisäkoulutuksen järjestämisluvat.....	7
Tutkintomaksut.....	8
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	9
2.1. Tavoitteet.....	9
2.2. Keskeiset ehdotukset	10
3. Esitysten vaikutukset	11
4. Asian valmistelu.....	13
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	14
1. Lakiehdotusten perustelut	14
1.1. Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta	14
1.2. Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta.....	17
2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	18
3. Voimaantulo.....	18
LAKIEHDOTUKSET.....	19
ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain muuttamisesta.....	19
opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	22
LIITE.....	24
RINNAKKAISTEKSTIT	24
ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain muuttamisesta.....	24
opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	31

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Ammatillinen aikuiskoulutus

Ammatillinen aikuiskoulutus muodostuu aikuisten ammatillisesta peruskoulutuksesta, ammatillisesta lisäkoulutuksesta, jota järjestetään sekä oppilaitosmuotoisena että oppisopimuskoulutuksena, ammatillisten erikoisoppilaitosten toiminnasta sekä työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta. Määräaikaisen Noste-ohjelman koulutus on tarkoitettu aikuisille. Henkilöstökoulutus on myös osa aikuiskoulutusta. Ammatilliseen aikuiskoulutukseen kohdennetaan valtion talousarvion kautta vuositasolla runsaan 730 miljoonan euron panostus.

Ammatillisessa peruskoulutuksessa aikuiset opiskelevat pääosin näyttötutkintoperusteisessä koulutuksessa, mutta myös nuorten kanssa samassa opetussuunnitelmaperusteisessä koulutuksessa tai aikuisille tarkoitetuilla linjoilla. Järjestämislupiin sisältyykin vuoden 2005 alusta lukien määräys näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen enimmäisopiskelijamäärästä. Muutoksen taustalla olivat linjaukset aikuisille tarkoitetun ammatillisen peruskoulutuksen tehostamisesta ja opiskeluaikojen lyhentämisestä. Samalla haluttiin korostaa näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen merkitystä aikuisten koulutusmuotona. Tutkintoperusteisen koulutuksen määrä on luvissa yhteensä 15 500. Ammatillisen peruskoulutuksen kokonaispaikkamäärä on noin 135 000.

Oppisopimusmuotoista ammatillista peruskoulutusta järjestäjät voivat järjestää kysynnän mukaan ilman määrällistä säätelyä. Oppisopimuksena järjestetty koulutus on pääasiassa aikuisten koulutusmuoto. Vuonna 2004 noin 12 500 oppisopimusopiskelijasta vajaa kaksi kolmasosaa oli vähintään 25-vuotiaita.

Ammatillisen lisäkoulutuksen hajallaan olleet säännökset ammatillisen jatko- ja täydennyskoulutuksen ja lisäkoulutuksen rahoituksesta koottiin yhteen lääninhallitusten ja koulutuspalvelujen tuottajien välisiin sopimuksiin perustuvaan hankintajärjestelmään vuoden 1997 alusta. Vuosina 1997—2000 li-

säkoulutus rahoitettiin ja toteutettiin hankintatoiminnan kautta. Näyttötutkintojärjestelmää varten oli vuonna 1994 säädetty ammatitutkintolaki.

Koululainsäädännön kokonaisuudistuksessa vuonna 1999 siirryttiin kaikessa ammatillisessa koulutuksessa koulutusmuotokohtaiseen säätelyyn. Ammatillinen koulutus koottiin lakiin ammatillisesta koulutuksesta ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta. Ammatitutkintolain säännökset siirrettiin lakiin ammatillisesta aikuiskoulutuksesta. Ammatillisia oppilaitoksia koskevan lain ja oppilaitosasetusten mukana kumottiin myös ammatillisia aikuiskoulutuskeskuksia ja valtakunnallisia erikoisoppilaitoksia koskeva laki.

Ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämislupa on edellytyksenä valtionosuuden saamiseen. Koululainsäädännön siirtymäsäännösten perusteella järjestämislupa on kuitenkin myös useilla sellaisilla järjestäjillä, jotka eivät järjestä lisäkoulutusta ja saa siihen valtionosuutta. Vuonna 2004 opetushallinnon rahoitusta sai 190 järjestäjää. Järjestämisluvissa ei ole määräyksiä opiskelijamäärästä tai koulutusaloista. Lisäkoulutuksen opiskelijatyövuosille on asetettu valtion talousarviossa yläraja, joka on 12 910 vuonna 2005.

Ammatillisena lisäkoulutuksena voi suorittaa ammatti- ja erikoisammattitutkintoja, mutta koulutus voi olla myös tutkintoon johtamatonta. Ammatillista lisäkoulutusta voidaan järjestää myös oppisopimuksena. Oppisopimusmuotoisen lisäkoulutuksen määrälle on vuosittain asetettu budjetissa yläraja, joka vuonna 2005 oli 21 920 oppisopimusta.

Ammatilliset erikoisoppilaitokset ovat pääasiassa yritysten omistamia oppilaitoksia, joiden opetus on lähinnä oman yrityskehityksen henkilöstökoulutusta. Valtion rahoitusta säännellään rahoitukseen oikeuttavien opetustuntien määrällä, joka vuonna 2005 on noin 360 000 tuntia. Ammatillisia erikoisoppilaitoksia on 54. Kahdeksan valtakunnallista ammatillista erikoisoppilaitosta saa rahoituksen toimintaansa lisäkoulutuksen rahoitusjärjestelmän mukaisesti.

Työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus on osa työvoimapolitiikkaa muodostaen samalla osan ammatillisen koulutuksen järjestelmää.

Siitä säädetään julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa (1295/2002). Työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen tehtävänä on parantaa aikuisväestön ammattitaitoa ja mahdollisuuksia saada työtä tai säilyttää työpaikka sekä edistää ammattitaitoisen työvoiman hankintaan pääsääntöisesti ammattitaitoa lisäävää koulutusta, joka voi olla myös toisen asteen tutkintoon valmistavaa koulutusta. Tietyin edellytyksin voidaan hankkia myös korkea-asteen koulutusta. Osa työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta on ohjaavaa ja valmentavaa koulutusta. Työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen aloittaneita on ollut vuonna 2004 noin 74 000, joista noin 30 000 ohjaavassa ja valmentavassa koulutuksessa.

Henkilöstökoulutuksen tavoitteet ovat ainakin osittain yritystaloudellisia tai muutoin tähtäävät yrityksen tai julkisyhteisön kehittämiseen. Yritykset ja julkisyhteisöt voivat ostaa henkilöstölleen koulutusta koulutusorganisaatioilta tai muilta yrityksiltä tai järjestää sen itse. Aikuiskoulutustutkimuksen mukaan henkilöstökoulutus on laajin aikuiskoulutukseen osallistumisen muoto.

1.2. Näyttötutkintojärjestelmä

Näyttötutkinnot ovat ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomia tutkintoja. Näyttötutkintoina voidaan suorittaa ammatillisia perustutkintoja, ammattitutkintoja ja erikoisammattitutkintoja. Näyttötutkinnoista säädetään ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa.

Ammatillisessa perustutkinnossa osoitetaan ammattitaidon saavuttamisen edellyttämät tiedot ja taidot. Ammattitutkinnossa puolestaan osoitetaan alan ammattityöntekijöiltä edellytetty ammattitaito ja erikoisammattitutkinnossa alan vaativimpien työtehtävien hallinta.

Näyttötutkinto suoritetaan osallistumalla näyttökokeeseen. Näyttökokeen voi suorittaa joko siihen valmistavan koulutuksen jälkeen tai osallistumalla pelkkään kokeeseen. Valmistavan koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä päättää koulutuksen järjestäjä näyttötutkintojen perusteiden mukaisesti. Vuonna 2003 näyttötutkintoihin osallistui 43 093 henkilöä. Näistä koko tutkinnon suoritti 24 485 ja tutkinnon osan 9 960 henkilöä.

Vuonna 2004 osallistujien määräksi arvioidaan noin 50 000. Vain viitisen prosenttia tutkinnoista suoritettiin ilman valmistavaa koulutusta.

Näyttötutkintoina suoritettavista tutkinnoista päättää opetusministeriö. Tutkintorakenteessa on nyt yhteensä 349 ammatillista perustutkintoa, ammattitutkintoa ja erikoisammattitutkintoa. Opetushallitus päättää näyttötutkintojen perusteista. Näyttötutkintojen järjestämisestä ja valvomisesta vastaavat Opetushallituksen asettamat tutkintotoimikunnat. Tutkintotoimikuntien tulee edustaa ainakin työnantajia, työntekijöitä, opettajia ja milloin itsenäinen ammatin harjoittaminen on alalla merkittävän laajaa, itsenäisiä ammatinharjoittajia. Tutkintotoimikunta sopii tutkintojen järjestämisestä koulutuksen järjestäjien kanssa. Tutkintotoimikunta antaa myös tutkintotodistuksen. Tutkintotoimikuntia on 171 ja niissä on yhteensä noin 1 200 jäsentä. Opetushallitus huolehtii tutkintotoimikuntien maksuliikkeestä, kirjanpidosta ja arkistosta.

Tutkintotoimikuntien kustannukset kateetaan lain 7 §:n mukaan tutkintoon osallistuvilta perittävillä maksuilla. Tutkintotoimikuntien perimistä maksuista on voimassa, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista. Tutkintomaksujen suuruudesta säädetään eräiden oppilailta ja opiskelijoilta perittävien maksujen perusteista annetun opetusministeriön asetuksen (1323/2001) 5 §:ssä. Sen mukaan näyttötutkintoihin osallistuvilta perittävä kiinteä tutkintomaksu on 50,5 euroa. Tutkintomaksutulot on nettobudjetoitu Opetushallituksen toimintamenomentille. Vuonna 2004 tutkintomaksun maksoi noin 46 000 osallistujaa. Tutkintomaksutulot olivat näin noin 2,3 miljoonaa euroa.

Lain 17 §:n mukaan ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa sekä muussa lisäkoulutuksessa opiskelijoilta voidaan periä kohtuullisia maksuja. Näyttötutkintona suoritettava ammatillinen perustutkintokoulutus on opiskelijalle maksutonta. Ammattitutkintoihin ja erikoisammattitutkintoihin valmistavaan koulutukseen kuuluu yleensä opiskelijamaksuja ja henkilöstökoulutuksessa yritysten odotetaan osaltaan osallistuvan koulutuksen kustannuksiin.

Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun asetuksen mukaan tutkintojen perusteissa tulee käydä ilmi muun muassa tutkintoon valmistavassa koulutuksessa noudatettavien henkilökohtaisten opiskeluohjelmien laatimisen perusteet. Aikuisopiskelun henkilökohtaistamista näyttötutkintojärjestelmässä on kehitetty pitkään Opetushallituksen Aiheprojektissa.

1.3. Ammatillisen aikuiskoulutuksen ohjaus ja rahoitus

Ammatillisen peruskoulutuksen ohjaus perustuu järjestämislupiin, joissa määrätään muun muassa järjestäjäkohtaisista vuosio opiskelijapaikoista, koulutusaloista ja opetuspaikkakunnista. Järjestämisluvassa määrättyjen puiteissa koulutuksen järjestäjä voi organisoida koulutuksen haluamallaan tavalla. Rahoitus perustuu opiskelijamääriin ja yksikköhintoihin perustuvaan laskennalliseen valtionosuusjärjestelmään. Sekä oppilaitosmuotoisessa että oppisopimuksena järjestettävissä peruskoulutuksessa on mukana kunnan maksuosuus. Järjestämisluvassa oleva opiskelijamäärä muodostaa rahoituksen ylärajan. Rahoitus pohjautuu laskentapäivien mukaiseen toteutuneeseen koulutuksen tasoon.

Ammatillisen lisäkoulutuksen hankintajärjestelmästä siirryttiin vuoden 2001 alussa valtionosuusrahoitukseen. Vuosina 2001—2002 käytössä oli kuitenkin eräänlainen sekamalli, jossa opetusministeriö myönsi tietyille järjestäjille valtionosuutta ja lääninhallitukset myönsivät yliopistoille, ammattikorkeakouluille ja vapaan sivistystyön oppilaitoksille lisäkoulutuksen järjestämiseen valtionavustusta. Valtionosuusrahoituksen niukkuutta kompensoitiin kahtena vuotena opetusministeriön myöntämällä ns. tupo-avustuksilla. Vuonna 2003 siirryttiin kokonaan laskennalliseen valtionosuusrahoitukseen. Valtionosuus kohdennettiin ammatillisten oppilaitosten, ammatillisten aikuiskoulutuskeskusten ja valtakunnallisten erikoisoppilaitosten sekä vakiintuneesti lisäkoulutusta järjestäneiden vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjille. Valtionosuuden keskittämistä toisen asteen ammatilliseen lisäkoulutukseen kompensoitiin määrärahasiirroilla yliopistoille, ammattikorkeakouluille ja vapaan sivistystyön oppilaitoksille.

Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitukseen ei kuulu kuntaosuutta. Valtionosuus on 90 prosenttia ja yrityksen tai julkisyhteisön henkilöstölle tarkoitettussa koulutuksessa 50 prosenttia. Osa kustannuksista voidaan siis katata opiskelija- ja työnantajamaksuilla. Yksikköhinnat pohjautuvat ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräiseen hintaan, jota eri aloilla porrastetaan hintakertoimilla. Oppisopimuskoulutukseen opetusministeriö vahvistaa yksikköhinnat erikseen tutkintoon johtavaan ja muuhun ammatilliseen lisäkoulutukseen.

Työvoimapolitiittisen koulutuksen rahoitus toimii tilaaja - tuottajamalliin perustuen. TE-keskukset ja työvoimatoimistot toimivat koulutuksen hankkijoina. Koulutusta voidaan hankkia myös yhteishankintoina, jolloin työnantaja rahoittaa osan koulutuksesta.

1.4. Ammatillisen aikuiskoulutuksen järjestäjäverkosto

Ammatillisen aikuiskoulutuksen järjestäminen tapahtuu erilaisin organisoitumismuodoin. Ammatillisen peruskoulutuksen järjestämisluupa oli 185 järjestäjällä vuonna 2004. Ammatilliseen lisäkoulutukseen sai vuonna 2004 valtionosuutta 190 järjestäjää. Oppisopimusmuotoisen lisäkoulutuksen vastuullisia järjestäjiä oli vuonna 2004 86. Järjestäjät ovat pääosin samoja järjestäjiä.

Opetushallinnon alaisen ammatillisen koulutuksen (peruskoulutus ja lisäkoulutus) järjestäjien määrä oli vuoden 2004 valtionosuuspäätösten mukaan seuraava:

Etelä-Suomi	75
Uusimaa	50
Itä-Uusimaa	4
Kanta-Häme	9
Päijät-Häme	4
Kymenlaakso	6
Etelä-Karjala	2
Länsi-Suomi	83
Varsinais-Suomi	20
Satakunta	11
Pirkanmaa	18
Keski-Suomi	8
Etelä-Pohjanmaa	15
Pohjanmaa	8
Keski-Pohjanmaa	3

Itä-Suomi	22
Etelä-Savo	10
Pohjois-Savo	7
Pohjois-Karjala	5
Oulun lääni	24
Pohjois-Pohjanmaa	19
Kainuu	5
Lappi	8
Yhteensä	212

Osa ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjistä ei järjestä olleenkaan ammatillista lisäkoulutusta, osa taas on suuria järjestäjiä. Osa ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjistä ei järjestä peruskoulutusta. Ammatillisten aikuiskoulutuskeskusten ja valtakunnallisten erikoisoppilaitosten toiminnassa ammatillinen peruskoulutus on pääosin varsin vähäistä ja koulutus järjestetään tutkintoperusteisesti.

Ammatillisen lisäkoulutuksen opiskelijatyövuosimäärästä ammatillisten aikuiskoulutuskeskusten ja valtakunnallisten erikoisoppilaitosten ylläpitäjät järjestävät vajaa kaksi kolmasosaa, ammatillisten oppilaitosten ylläpitäjät noin neljäsosan ja vapaan sivistystyön oppilaitokset noin 10 prosenttia.

Ammatillisesta peruskoulutuksesta huolehtivat pääosin suuret maakunnalliset kuntayhtymät, jotka ovat useimmiten myös suuria ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjiä. Ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjäverkon kehittämisessä onkin tuettu viime vuosina alueellisesti ja alakohtaisesti vahvojen ja kehityskykyisten koulutuskuntayhtymien muodostumista. Ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjissä taas on useita suuria yhtiö- tai säätiömuotoisia ammatillisia aikuiskoulutuskeskuksia ylläpitäviä järjestäjiä. Pienet järjestäjät ovat sekä ammatillisen peruskoulutuksen että lisäkoulutuksen järjestäjinä yleensä yhden tai muutaman koulutusalan ammatillisen koulutuksen järjestäjiä. Työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen opiskelijatyöpäivistä vuonna 2003 vajaan puolet järjestivät ammatilliset aikuiskoulutuskeskukset ja noin neljäsosan ammatilliset oppilaitokset. Muiden kouluttajien osuus on noussut runsaaseen viidennekseen.

Ammatillisen aikuiskoulutuksen muodot (omaehtoinen koulutus, työvoimakoulutus ja

henkilöstökoulutus) ovat moninaiset ja kullakin on oma paikkansa kokonaisuudessa. Aikuiskoulutusta järjestää suuri joukko järjestäjiä, joilla aikuiskoulutus on niiden pääasiallinen tehtävä tai muodostaa järjestäjän sisällä suuren kokonaisuuden organisoituna omaan oppilaitokseen tai muulla tavoin painotettuna. Aikuiskoulutukseen keskittyneissä järjestäjissä on myös pieniä järjestäjiä. Toisaalta aikuiskoulutusta järjestää suuri joukko sellaisia koulutuksen järjestäjiä, joiden pääasiallinen tehtävä on nuorten ammatillisen koulutuksen järjestäminen ja joilla aikuiskoulutus on toissijainen koulutustehtävä. Tämä koskee myös ammatillista lisäkoulutusta järjestäviä vapaan sivistystyön oppilaitoksia.

Aikuiskoulutukseen keskittyneitä järjestäjiä ovat nimenomaan ammatilliset aikuiskoulutuskeskukset. Yhteensä 44 aikuiskoulutuskeskuksen ylläpitäjäyhteisöistä 20 on kuntayhtymä. Useimmat niistä ovat organisoineet ammatillisen aikuiskoulutuksen edelleen ammatillinen aikuiskoulutuskeskus -nimiseen oppilaitokseen tai aikuiskoulutuskeskus on niiden ainoa oppilaitos. Muutamat järjestäjät ovat luopuneet aikuiskoulutuskeskus -nimestä tai hajauttaneet aikuiskoulutuksen muihin yksikköihinsä. Kuntien ylläpitämiä aikuiskoulutuskeskuksia on yhdeksän ja yksityisten yhteisöjen ylläpitämiä 15. Taustayhteisössä on useimmiten mukana kunta tai useita alueen kuntia.

Vuonna 1997 kahdeksan ammatillista erikoisoppilaitosta (AEL, Markkinointi-instituutti, MJK-instituutti, Kiinteistöalan koulutuskeskus, Suomen yrittäjäopisto, Pohjois-Suomen teollisuusopisto, Johtamistaidon opisto ja Rastor/Tietomies) nimettiin valtakunnallisiksi ammatillisiksi erikoisoppilaitoksiksi ja siirrettiin samaan säätely- ja rahoitusjärjestelmään aikuiskoulutuskeskusten kanssa. Kaikkien taustayhteisöt ovat yksityisiä ja edustavat muiden ammatillisten erikoisoppilaitosten tapaan elinkeinoelämän tahoja.

Ammatilliset aikuiskoulutuskeskukset ja valtakunnalliset erikoisoppilaitokset hankkivat aluksi kaiken rahoituksensa myymällä koulutusta työvoimahallinnolle, opetushallinnolle ja yrityksille. Lisäksi ne saivat toiminta-avustusta, joka katsottiin tarpeelliseksi tasoittamaan kilpailuhaittaa suhteessa valti-onosuusrahoitusta saaviin ammatillisiin oppi-

laitoksiin. Opetushallinnon rahoituksen siirtyminen valtionosuusrahoitukseksi muutti tilanteen. Rahoitusuudistuksen osana päätettiin toiminta-avustusten asteittaisesta poistamisesta, joka toteutuu vuosina 2004—2006 kolmasosan vähennyksellä vuosittain alkuaan runsaan 24 miljoonan euron kokonaistasosta.

1.5. Nykytilan arviointi

Lisäkoulutuksen järjestämisluvat

Ammatillisen lisäkoulutuksen tilannetta ovat viime vuosina hallinneet etenkin rahoitusjärjestelmässä tehdyt muutokset. Siirtyminen monien vaiheiden jälkeen hankintajärjestelmästä valtionosuusjärjestelmään aiheutti myös rakenteellisia muutoksia. Laajimmillaan hankintajärjestelmän piirissä oli lähemmäs 400 oppilaitosta. Valtionosuusjärjestelmään siirtyminen ja keskittyminen toisen asteen ammatilliseen koulutukseen on laskenut järjestäjien määrän noin puoleen entisestä. Tämä tasoitti jonkin verran valtionrahoituksen voimakkaan laskun vaikutuksia vuosina 2001 ja 2002. Kun myös työvoimakoulutuksen määrärahat alenivat samaan aikaan, tämä vähensi koulutuksen määrää etenkin niissä oppilaitoksissa, joiden toiminnassa lisäkoulutus ja työvoimakoulutus ovat merkittäviä. Samalla se johti myös huomattaviin henkilökunnan irtisanomisiin. Muutokset koskivat etenkin ammatillisia aikuiskoulutuskeskuksia ja valtakunnallisia erikoisoppilaitoksia. Myös rahoitusjärjestelmän monimutkaisuus heikensi rahoituksen ennakoitavuutta ja vaikeutti koulutuksen suunnittelua ja pitkäjärjestelmäkehittämistä. Vaatimukset etenkin rahoituksen vakaudesta ovat ymmärrettäviä tätä taustaa vastaan.

Lisäkoulutusta on voitu muutosvaiheen jälkeen järjestää vakaammalta pohjalta. Rahoituksen kääntyminen nousuun ja keskittyminen aiempaa harvemmillä järjestäjillä on merkinnyt pääosin myönteistä kehitystä. Rahoitus on suuntautunut lähinnä näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen, jonka osuus on jo runsas 80 prosenttia, kun se muutama vuosi sitten oli noin puolet. Lisäkoulutuksesta on näin tullut todellinen ammattitutkintojen ja erikoisammattitutkintojen rahoitusmuoto. Tutkinnon suorittaneiden määrä on selvässä kasvussa. Myös valtionosuusjärjes-

telmälle ominainen laskennallisuus on voitu pääosin viedä läpi. Rahoitusjärjestelmä toimii pääosin varsin hyvin ja muutoksia tarvitaan lähinnä järjestelmän sisällä yksikköhintojen ja porrastusten sopivan tason sekä porrastusmekanismin löytämisessä. Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän lisäkoulutuksen määrää on voitu viime vuosina kasvattaa.

Ammatillisessa peruskoulutuksessa aikuisille tarkoitettujen paikkojen määrä on kasvussa. Vuonna 2003 käynnistetty aikuisten koulutustason kohottamisohjelma Noste on merkittävä lisäpanostus sellaisille aikuisille, joilta puuttuu perusasteen jälkeinen tutkinto. Noste-rahoitusta suunnataan erillisrahoituksena kohderyhmän koulutukseen ja opiskelun tukitoimiin, mutta kohderyhmään kuuluvia aikuisia opiskelee paljon myös valtionosuusrahoituksella rahoitetussa lisäkoulutuksessa.

Parlamentaarinen aikuiskoulutustyöryhmä loi pohjan aikuiskoulutuksen kehittämissuunnitelmaa varten. Hallitusohjelma sisältää useita aikuiskoulutusta koskevia linjauksia ja sen jälkeen koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma konkretisoi kehittämissuunnitelman toimenpiteet.

Ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäminen on lähtökohtaisesti vapaata eikä siihen tarvita lupaa. Näyttötutkintojen suorittaminen edellyttää useimmiten osallistumista valmistavaan koulutukseen ja sen rahoittamiseen tarvittavan valtionosuuden edellytyksenä on lisäkoulutuksen järjestämislupa. Järjestämisluvat ovat pääosin samoissa asiakirjoissa kuin ammatillisen peruskoulutuksen järjestämisluvat, mutta ne ovat itsenäisiä lupia. Sisältö on pelkistetty maininta oikeudesta järjestää lisäkoulutusta. Sama koskee oppisopimuksena järjestettävää lisäkoulutusta. Kun osa järjestämisluvista on vielä siirtymäsäännösten varassa, lisäkoulutus ja sen sisältö ovat järjestämislupien kautta huonosti hahmotettavissa. On jopa ilmennyt, että kaikki järjestäjät eivät tiedä, millaiseen lisäkoulutukseen niillä on lupa.

Toisin kuin ammatillisessa peruskoulutuksessa lisäkoulutusta koskeva ohjaus onkin tapahtunut valtionosuuspäätösten kautta. Marraskuussa seuraavaa vuotta varten vahvistettava opiskelijatyövuosien kokonaismäärä muodostaa rahoituksen laskennallisen perustan. Suoritteiden määrä ja jakautuminen koulutusaloille otetaan laskentaan järjestäjien il-

moitusten mukaisina. Koska budjetti asettaa suoritteiden määrälle ylärajan, suoritteiden vahvistettava määrä sovitetaan sen mukaan. Yksittäinen järjestäjä ei voi ennen päätöstä riittävän hyvin ennakoida seuraavan vuoden valtionosuuden määrää, koska kaikkien järjestäjien toiminnan määrä vaikuttaa kaikkiin muihin. Alueellista koulutuksen jakautumaa seurattiin valtionosuusrahoituksen ensimmäisinä vuosina, kun meneillään oli muutosvaihe järjestelmästä toiseen. Sittenkin myös koulutustarjonnan alueellinen jakautuma on muotoutunut järjestäjien ilmoittaman toteutuneen toiminnan perusteella. Myös oppisopimuksena järjestettyä lisäkoulutusta on suunniteltu ja ohjattu pääosin valtionosuuden pohjana olevan suoritepäätöksen eli oppisopimusten määrän kautta. Talousarviossa asetettu oppisopimusten enimmäismäärä on vuosittain hakumenettelyn perusteella jaettu seuraavaa vuotta varten. Hakumenettelyn yhteydessä on otettu huomioon ennakoivasti alueellinen jakautuma ja asetettu jakoon vaikuttavia painotuksia.

Oppilaitosmuotoinen ja oppisopimuksena toteutettava lisäkoulutus on keskeinen ammattitutkintojen ja erikoisammattitutkintojen toteutusmuoto. Koulutuksen ja tutkintojen järjestäjät ovat pääosin samoja. Ohjaus ja rahoitus tapahtuu erillään, joten ammatillinen lisäkoulutus ei näin näyttäytyä kokonaisuutena valtakunnallisella tai alueellisella tasolla. Lisäkoulutukseen käytettävissä olevaa resurssien määrää ei koulutuksen mitoituksessa ja valtion talousarvion valmistelussa ole johdettu järjestämisluvista. Mitoitus on oppilaitosmuotoisessa lisäkoulutuksessa muotoutunut valtionosuuden pohjalle ja suoritteiden määrä on johdettu siitä. Menettely on siis erillinen kuin muussa koulutuksessa. Myös määrärahoissa tapahtuneet leikkaukset ovat näkyneet valtionosuuden määrässä eikä suoraan ole ollut nähtävissä, miten se kulloinkin on vaikuttanut koulutuspaikkojen määrään.

Lisäkoulutuksen järjestämisluvat eivät siten ole toimineet samanlaisina koulutuksen suunnittelun, ohjauksen ja mitoituksen välineinä kuin ne ovat ammatillisessa peruskoulutuksessa. Keskeisten koulutuksen järjestämistä koskevien elementtien tulisi kuitenkin olla ennakolta tiedossa. Myös koulutuksen laadun ja tuloksellisuuden kehittäminen vaatii tuekseen selkeämpiä ohjausmekanismeja

järjestämislupien tasolla, jotta tavoitteita voidaan asettaa ja niitä seurata. Ammatilliseen lisäkoulutukseen olennaisesti kuuluva työelämäyhteistyö kaipaa nykyistä selkeämpää korostusta, joten työelämän kehittämis- ja palvelutehtävä on syytä sisällyttää järjestämislupiin.

Tutkintomaksut

Tutkintotoimikuntien rahoitus perustuu osallistujilta perittäviin tutkintomaksuihin. Ammatillisesta aikuiskoulutusta annetun lain 7 §:n mukaan tutkintomaksu peritään näyttötutkintoon osallistuvilta. Vuoden 2001 helmikuuhun saakka tutkintomaksut kerättiin ja tilitettiin näyttötutkinnon ensimmäisen osan suorittamisen yhteydessä. Opetushallitus muutti vuonna 2001 näyttötutkintojen ja niihin valmistavan koulutuksen järjestäjille annettua ohjetta tutkintomaksujen tilittämistä. Sen mukaan tutkintomaksut tilitetään Opetushallitukselle näyttötutkintoihin tai niiden osiin valmistavan koulutuksen aloittamisen yhteydessä. Tilittämistä vastaa valmistavan koulutuksen järjestäjä.

Opetushallitus piti aikaisempaa käytäntöä huonosti toimivana, koska sen mielestä kaikkia tutkintomaksuja ei kerätty ja tilitetty Opetushallitukselle, mikä vaikutti myös maksukertymään.

Opetusministeriö on vuonna 2002 ottanut kantaa uuteen tutkintomaksujen tilityskäytäntöön Korsnäsin kunnalle toimittamassaan vastauksessa. Ministeriö totesi, ettei näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen aloittaminen tarkoita samaa kuin tutkintotilaisuuteen osallistuminen. Opetusministeriö on pitänyt siten Opetushallituksen ohjetta lakiin perustumattomana.

Tutkintomaksutulot ja niistä maksetut maksut on nettobudjetoitu Opetushallituksen toimintamomentille. Opetushallituksen näkemyksen mukaan tutkintotoimikuntien kustannukset muodostuvat toimikuntien välittömistä ja välillisistä kustannuksista. Välittömiä menoja ovat muun muassa toimikuntien kokous- ja sihteeripalkkiot sekä matkakustannukset. Tutkintotoimikuntien välillisinä menoina on pidetty Opetushallituksen virkamiesten tutkintotoimikuntatyöstä aiheutuvia palkkausmenoja. Opetushallituksen ilmoituksen mukaan Opetushallituksessa tut-

kintotoimikuntatyötä tekee päätoimisesti tai muun työnsä ohella yksitoista asiantuntijaa ja kolme sihteeriä. Työpanos kohdistuu muun muassa tutkintotoimikuntien asettamiseen, toimikuntarekisterin ylläpitoon, tutkintojen perusteiden laatimiseen, toimikuntien kouluttamiseen, yhteydenpitoon ja kokouksiin. Opetusministeriö taas katsoo, että tutkintomaksutuloilla voidaan kattaa tutkintotoimikuntien välittömät kustannukset.

Sekä tutkintomaksujen tilityskäytäntöä että tutkintomaksujen käyttötarkoitusta on tämän vuoksi täsmennettävä.

Toteutunutta toimintaa raportoidessa näyttötutkinnon osa, joka suoritetaan osallistumatta tutkintoon valmistavaan koulutukseen vastaa kahdeksaa prosenttia täydestä opiskelijatyövuodesta. Kustannukset voidaan sijoittaa valtionosuuspohjaan ja toisaalta järjestäjä voi muodostaa näytöistä opiskelijatyövuosia. Monissa tapauksissa on toimittu niin, että tutkintojen järjestämistä on pidetty maksullisena palvelutoimintana ja kustannukset on peritty opiskelijoilta itseltään. Maksuun on sisällytetty kaikki näytön järjestämisestä aiheutuvat kustannukset. Tutkinnon hinta on näin noussut joissakin tapauksissa hyvin korkeaksi, esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan perustutkinnoissa jopa 1 680 euroon.

Uusi perustuslaki edellyttää, että yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita koskevista asioista säädetään lain tasolla. Myös valtuuksien lakia alemmanasteisten säännösten ja muiden oikeussäntöjen antamiseen tulee olla riittävän täsmällisiä ja tarkkarajaisia.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1. Tavoitteet

Työelämän muutos, väestön ikärakenteen kehitys ja globalisaation vaikutukset korostavat ammatillisen aikuiskoulutuksen tehtäviä. Tarvitaan työikäiselle aikuisväestölle soveltuvia tutkintoja ja laadukkaita, työelämäläheisiä koulutusjärjestelyjä ammatillisen perusosaamisen hankkimiseen sekä sen jatkuvaan kehittämiseen ja uusintamiseen. Ammatilliseen aikuiskoulutukseen panostamalla tuetaan myös pyrkimystä työllisyysasteen

nostamiseen sekä luodaan edellytyksiä tuotavuuden parantamiselle, kilpailukyvyille ja yhteiskunnan yleiselle muutoskyvyille.

Lähi vuosina nämä haasteet ovat erityisen suuret. Kymmenen vuoden aikana noin miljoona henkilöä eli lähes puolet nykyisestä työvoimasta siirtyy eläkkeelle, pääosa heistä teollisuudesta, julkiselta sektorilta ja palvelualoilta. Toisaalta työikäisestä väestöstä lähes puoli miljoonaa on työmarkkinoilla ilman ammatillista peruskoulutusta eli pelkän kansa- tai peruskoulun varassa. Tästä syystä tarvitaan myös nopeita erityistoimia osaamistason parantamiseksi niin, että työelämässä halutaan ja voidaan toimia nykyistä pidempään. Ikäluokkien pieneneminen ja pyrkimys työurien pidentämiseen korostavat puolestaan pitemmällä aikavälillä ammatillisen aikuis-koulutuksen roolia hankitun ammattitaidon jatkuvassa kehittämisessä ja uusintamisessa. Niukkenevat resurssit taas edellyttävät resurssien suuntaamista taloudellisesti ja tehokkaasti.

Parlamentaarinen aikuiskoulutustyöryhmä piti tärkeänä, että aikuiskoulutusjärjestelmää selkeytetään niin, että aikuiskoulutusta voidaan seurata, arvioida ja kehittää kokonaisuutena sekä tarkastella myös erillään nuorten koulutuksesta. Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmaan vuosille 2003—2008 sisältyy täten useita konkreettisia linjauksia aikuiskoulutuksen ohjauksen vahvistamiseksi sekä aikuiskoulutukseen erikoistuneiden koulutuksen järjestäjien aseman ja tehtävien vahvistamiseksi. Näihin tavoitteisiin liittyy myös ennustettavuuden ja vakauden lisääminen ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksessa. Selkeä tavoite on aikuiskoulutuksen ohjauksjärjestelmän tehostaminen.

Tavoitteena on, että ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämisluvut ja valtionosuussäännökset yhdessä antaisivat ennen kaikkea näyttötutkintojen ja niihin valmistavan koulutuksen järjestäjille itselleen tarpeelliset välineet suunnitella pitkäjänteisesti tutkintoja ja koulutusta aikuisväestölle. Viranomaisille ohjauksvälineiden vahvistaminen antaisi yhtä budjettivuotta pitemmän aikajänteen tuoda esille koulutuspoliittisesti tärkeitä painoalueita ja tarvittaessa suunnata koulutusta työikäisen väestön osaamistarpeiden ja työelämän vaatimusten mukaan.

2.2. Keskeiset ehdotukset

Ammatillisen aikuiskoulutuksen suunnittelun ja ohjauksen kannalta keskeiset opetus-hallinnon käytettävissä olevat ohjausmekanismit sisältyvät lakiin ammatillisesta aikuiskoulutuksesta. Näin ehdotukset aikuiskoulutuspolitiikan vahvistamisesta ammatillisen lisäkoulutuksen avulla ehdotetaan tehtäväksi tässä laissa.

Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta sisältää määrittelyt koko ammatillisen aikuiskoulutuksen kokonaisuudesta, ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämislupia koskevan säätelyn sekä näyttötutkintojärjestelmää koskevat säännökset. Koulutuksen järjestämisessä laki sisältää useita viittauksia lakiin ammatillisesta koulutuksesta. Oppisopimuksena järjestettävän lisäkoulutuksen lakiperusta on laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta.

Ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämisluvat ovat pääosin ammatillisen peruskoulutuksen lupien yhteydessä eikä niissä ole määrällistä tai muutamaa säätelyä. Osittain järjestämisluvat ovat koululainsäädäntöön otettujen siirtymäsäännösten varassa. Tämä koskee etenkin vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjiä, joilla siirtymäsäännösten mukaan on lisäkoulutuksen järjestämislupa, vaikka käytännössä useimmat eivät järjestä lisäkoulutusta. Kyse on lähinnä kansalaisopistoja ylläpitävistä kunnista. Koululainsäädännön uudistamisen jälkeen useimmat eri koulutusmuotojen järjestämisluvat on uudistettu uusin lakien mukaisiksi luviksi. Lisäkoulutuksessa näin ei ole kuitenkaan vielä tehty. Toimintaa on ohjattu pääosin rahoitussäännösin.

Ohjauskeinojen laajempaa käyttämistä on perusteltua tukea uudistamalla lainsäädännössä järjestämislupaa koskeva säännös niin, että keskeiset ohjauskeinot kirjoitetaan näkyviin. Samalla ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämisluvat on tarkoituksenmukaista kirjoittaa myös teknisesti erillisinä lupina.

Lisäkoulutuksen järjestämislupia ei ole käytännössä tarpeen kirjoittaa niin yksityiskohtaisiksi kuin ammatillisessa peruskoulutuksessa. Osaksi koulutustehtävää voidaan kuitenkin tarvittaessa ottaa määräyksiä valtakunnallisista koulutustehtävistä, erityisopetuksena tarjottavasta lisäkoulutuksesta tai muita vastaavia määräyksiä. Tämä antaa

mahdollisuuden järjestämislupien kautta suunnata lisäkoulutusta alueellisesti ja koulutusaloittain sekä ajankohtaisiin että pysyviin erityistarpeisiin.

Ammatillinen lisäkoulutus on luonteensa mukaisesti suunnattu työssä olevalle aikuisväestölle. Näin yhteistyö erilaisten työpaikojen kanssa on olennainen osa koulutuksen toteuttamisessa. Koulutusta toteutetaan työelämälähtöisesti ja usein myös työpaikoilla. Koulutuksen rinnalla ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjät hoitavat entistä useammin erilaisia työelämän kehittämis- ja palvelutehtäviä niin, että koulutus sekä kehittämis- ja palvelutehtävät limittyvät toisiinsa. Erityisen tärkeä tehtävä lisäkoulutuksen järjestäjillä on pk-yritysten henkilöstön kouluttamisessa ja kehittämis- ja palvelutehtävien hoitamisessa. Työelämän kehittämis- ja palvelutehtävä ehdotetaan näin otettaviksi mukaan järjestämislupiin. Tarkoitus on näin vahvistaa lain 14 §:ssä olevaa mainintaa.

Erityisesti ammatilliseen aikuiskoulutukseen erikoistuneet järjestäjät ovat toivoneet rahoitukseen suurempaa vakautta ja ennustettavuutta. Rahoituksen ennustettavuus on tärkeää myös pienille järjestäjille, joihin rahoituksen vaihtelut vaikuttavat jopa suuria järjestäjiä enemmän. Tämän vuoksi järjestämislupiin ehdotetaan otettavaksi koulutuksen määrällinen säätely opiskelijatyövuosien määrän muodossa. Tässä suhteessa siirryttäisiin lähemmäs ammatillisen peruskoulutuksen järjestämislupien tapaista määrällistä säätelyä. Menettelyä ei voi kuitenkaan toteuttaa täysin samanlaisena. Opiskelijatyövuosien määrä olisi tässä tapauksessa se vähimmäistaso, joka muodostaa myös pitemmällä aikavälillä järjestäjille valtionosuuden laskennan vakaan ja ennustettavan pohjan. Sen puitteissa järjestäjillä olisi mahdollisuus nykyistä pitkäjänteisemmin suunnitella toimintaansa useiksi vuosiksi eteenpäin. Myös oppisopimuksena järjestettävän lisäkoulutuksen osalta järjestämislupiin esitetään otettavaksi vastaava määrällinen säätely oppisopimusten määränä. Tämä merkitsee vakiintuneille oppisopimuskoulutuksen järjestäjille nykyistä vakaampaa järjestelyä, kun oppisopimuskoulutukseen käytettävissä oleva volyyymi olisi tiedossa pitemmäksi ajaksi.

Suoritteiden kokonaismäärä mitoitettaisiin talousarviossa kuitenkin suuremmaksi kuin

järjestämisluvuissa oleva yhteismäärä, mikä mahdollistaa rahoituksen suuntaamista myös koulutuspoliittisesti tärkeisiin kohteisiin sekä antaa mahdollisuuden myöntää lisää resursseja toimintaansa kasvattaneille järjestäjille. Samaan tapaan toimittaisiin oppisopimusten kanssa. Tämä antaisi mahdollisuuden lisätä suoritteiden määrää esimerkiksi asetettujen painopisteiden mukaan oppisopimuskoulutusta järjestäville tai silloin, kun koulutuksen kysyntä kasvaa. Menettelyllä ei puututtaisi oppisopimuskoulutuksen keskeisten järjestäjien yhteistyöhön muiden oppilaitosten kanssa, oppisopimustoiminnan hallinnolliseen järjestämiseen (ml. oppisopimustoimistot) eikä oppisopimuskoulutuksen rahoitukseen.

Samassa yhteydessä on tarkoitus uudistaa ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämisluvat uusimuotoisiksi luviksi. Tarkoitus on saattaa lisäkoulutuksen järjestämislupien määrä vastaamaan todellista järjestämisen tilannetta. Lain mukainen järjestämislupa on luonteeltaan nimenomaan valtionosuuden saamisen edellytys ja näin lupien muuttaminen uusimuotoisiksi luviksi koskisi nimenomaan valtionosuutta saaneita järjestäjiä. Järjestämislupaa ei ole kuitenkaan tarpeen säilyttää suurella joukolla niitä yhteisöjä, jotka eivät tosiasias- sa ole järjestäneet koulutusta tai ovat järjestäneet sitä satunnaisesti tai vähän. Tämän- tapainen harkinta on pääosin jo tehty siinä yhteydessä, kun vapaan sivistystyön oppilaitosten saama rahoitus lisäkoulutukseen siirrettiin vuoden 2003 alussa valtionosuusjärjestelmään. Näin lupien peruuttaminen ei käytännössä merkitse suurta muutosta. Luvat peruutettaisiin suoraan lain säännöksellä. Järjestäjillä olisi kuitenkin mahdollisuus lupien uusimisen yhteydessä hakea luvan ylläpitämistä ja lupa voitaisiin pitää voimassa, jos sen edellytykset muuten täyttyvät. Järjestämislupaa on myös tulevaisuudessa aina mahdollisuus hakea ja saada uudelleen.

Opetusministeriö on antanut syksyllä 2004 Koulutuksen arviointineuvoston tehtäväksi ammatillisen aikuiskoulutuksen kaksivaiheisen arvioinnin. Toimeksiannon mukaan arvioinnin toinen vaihe ajoittuu vuosille 2006—2007. Toisen vaiheen tehtävää on ollut tarkoitus täsmentää syksyllä 2005. Tässä yhteydessä tehdään kokonaisarviointi käyttöön otettavan ohjausjärjestelmän toimivuudesta ja tuloksista.

Perustuslakiuudistuksen edellyttämän sää- döstöjen tarkistustyön mukaisesti on tarkoitus muuttaa useita lain pykälää siirtämällä sää- nöksiä asetuksesta lakiin sekä tarkistamalla valtuutuslainsäätöä.

Näyttöjen järjestämiseen liittyvien maksu- jen osalta on tarkoitus selkiinnöytää säännök- siä. Ilman valmistavaa koulutusta näyttötut- kintoon osallistuvien näyttömahdollisuuksien turvaamiseksi ehdotetaan erillistä valtion- avustusjärjestelmää niille järjestäjille, jotka eivät saa ammatillisen lisäkoulutuksen valti- onosuutta, jolla itsenäiset tutkinnot pääosin rahoitetaan.

3. Esitysten vaikutukset

Ehdotetuilla muutoksella ei ole suoria ta- loudellisia vaikutuksia ammatillisen lisäkou- lutuksen valtionrahoitukseen. Valtionosuuden määrä oli vuonna 2004 oppilaitosmuo- toisessa lisäkoulutuksessa noin 85 miljoonaa euroa ja vuonna 2005 noin 96 miljoonaa eu- roa. Oppisopimusmuotoisena järjestettävän lisäkoulutuksen valtionosuus oli vuonna 2004 noin 64 miljoonaa euroa.

Valtionosuuden määrää on toiminta- avustusten loppumisen vuoksi mahdollista vuonna 2006 lisätä valtion talousarvion mo- mentin 29.69.31 sisäisillä siirroilla. Tässä yh- teydessä olisi myös mahdollisuus kohdentaa osa näin vapautuvasta resurssista lisäresurs- sina ammatillisten aikuiskoulutuskeskusten ja valtakunnallisten erikoisoppilaitosten yllä- pitäjille eli niille järjestäjille, joilta toiminta- avustus lakkaa. Tämä lisäisi myös niiden opiskelijatyövuosien määrää. Toisaalta opis- kelijatyövuosien laskennallista määrää on muutoin tarve lisätä, kun hintaryhmien mu- kaisia yksikköhintoja on tarkoitus tarkistaa nykyistä tasoa alemmaksi. Lisäystarve on laskennallinen, koska sen kautta ei tavoitella valtionosuuden lisäämistä, vaan valtionosuus kehittyisi hallituskaudelle annettujen budjet- tikehysten mukaisesti. Koska toteutuneen koulutuksen määrä on ollut talousarviossa olevaa kattoa korkeampi, valtionosuuden pohjana oleva suoritteiden määrä on jouduttu vuosittain vahvistamaan toteutunutta määrää pienempänä. Vastaisuudessa laskennan poh- jana oleva ja toteutunut suoritteiden määrä olisivat todennäköisesti lähempänä toisiaan.

Aikuisten koulutustason kohottamisohjel-

ma Noste päättyy näillä näkymin vuonna 2007. Noste-rahoitus kohdistuu pitkälti samaan koulutukseen kuin muu ammatillinen lisäkoulutus.

Myös hanke- ja kehittämisavustuksiin tarvittava määrärahan lisäys voidaan tehdä osittaisena siirtona lakkaavista toiminta-avustuksista.

Hankintajärjestelmän aikaiseen tasoon verrattuna lisäkoulutuksen järjestäjien määrä on liki puolittunut, mikä on jo keskittänyt koulutusta etenkin aikuiskoulutukseen erikoistuneille järjestäjille. Tämä ei ole kuitenkaan näkynyt samalla tavalla rahoituksessa, koska samaan aikaan rahoituksen taso huomattavasti laski. Määrärahan käännyttyä nousuun järjestäjäkohtainen rahoitus on kasvanut ja järjestäjät ovat voineet toteuttaa suurempia koulutuskokonaisuuksia ja pitkäkestoisempaa koulutusta.

Järjestämislupiin sisällytettävän määrällisen säätelyn pohjana olisi kullakin järjestäjällä vakiintuneen toiminnan määrä aikaisempina vuosina. Aiempaan toimintaan perustuva mitoitus on monista syistä perustelluin menettely, koska koulutuksen taso on ehtinyt muotoutua jo usean vuoden aikana. Tämä koskee pitkälti myös oppisopimuskoulutusta. Aiemman toiminnan taso järjestämislupien uusimisen pohjana on perusteltua koulutuksen alueellisen ja alakohtaisen saavutettavuuden ja ruotsinkielisen koulutuksen tarjonnan turvaamiseksi. Näyttötutkintojärjestelmässä edellä mainitut alakohtaiset, alueelliset ja eri kieliryhmien palveluun liittyvät näkökohdat otetaan huomioon myös tutkintotoimikuntia asetettaessa ja tutkintojen järjestämissopimuksia tehtäessä.

Mitään suoritteiden uusjakoa ei ole tarkoitus tehdä. Järjestämislupiin otettavat muut määräykset voivat kuitenkin vaikuttaa myös opiskelijatyövuosien määrään etenkin silloin, kun on kyse lupaan otettavasta koulutusosalasta tai erityistehtävästä. Vaikka määrällisen säätelyn pohjana olisivat pääsääntöisesti aikaisempien vuosien suoritteiden määrät, järjestäjillä on uusimismenettelyn yhteydessä mahdollisuus tehdä omia esityksiä määrästä. Talousarvion antamat menokehykset asettavat kuitenkin rajat suurille muutoksille.

Järjestämislupien uusiminen on tarkoitus toteuttaa hakumenettelyn kautta. Sellaisia koulutuksen järjestäjiä, jotka ovat saaneet

vuosina 2003—2005 valtionosuutta ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämiseen on noin 200. Mukana on useita pieniä järjestäjiä, valtakunnallisia järjestäjiä ja edustettuina ovat kaikki koulutusalat. Koulutuksen järjestäjien verkosto on jatkuvasti muutostilassa suurempien alueellisten kuntayhtymien muodostuessa (ammattiopistot). Sitä kehitystä ei lisäkoulutuksen luvilla ole tarkoitus mitenkään estää. Ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjien verkoston tiivistyminen vaikuttaa myös lisäkoulutuksen lupiin niin, että nekin uudistettaisiin samassa yhteydessä.

Edellä sanottu koskee pitkälle myös oppisopimusmuotoisena järjestettävän lisäkoulutuksen säätelyä. Yhteisen järjestämisluvan ja siinä olevan määrällisen säätelyn kautta yksittäisellä koulutuksen järjestäjällä olisi nykyistä pitemmälle aikavälille tiedossa peruserurssi, jonka varaan ne voivat suunnitella kaikkea lisäkoulutusta. Myös ammatillisen koulutuksen hahmottaminen kokonaisuutena helpottuu, kun lisäkoulutuksen ja peruskoulutuksen järjestämislupien kautta on nähtävissä pitemmällä aikavälillä toiminnan ja rahoituksen yhteinen taso.

Ehdotukset vahvistavat opetushallinnon välineitä toisen asteen ammatillisen aikuiskoulutuksen ohjauksessa ja kehittämisessä. Pitemmällä tähtäyksellä järjestämislupien uusi myöntämiskäytäntö ja lupien sisällön muuttaminen antaisivat opetusministeriölle nykyistä paremmat keinot hahmottaa, suunnitella ja ohjata valtakunnallisesti, alueellisesti ja alakohtaisesti kattavaa ja toimivaa järjestäjäverkostoa. On ennakoitavissa, että ohjausta tarvitaan lähinnä lisäkoulutuksen alueellisen ja alakohtaisen saavutettavuuden turvaamisessa.

Koulutuksen järjestäjien oikeuteen organisoida lisäkoulutus haluamallaan tavalla esityksessä ei puututa. Ehdotukset eivät edellytä erillisten aikuisoppilaitosten tai yksiköiden perustamista tai aikuiskoulutuksen eriyttämistä muusta ammatillisesta koulutuksesta, ellei järjestäjä itse niin päättä. Voimavarojen yhteiskäytölle tai toimintojen tarkoituksenmukaiselle organisoinnille ei aseteta esteitä.

Valtionavustusmahdollisuus itsenäisten näyttöjen rahoittamiseen ei aiheuta lisäkustannuksia. Rahoitus siihen hoidetaan lisäkoulutuksen rahoituksen sisäisin siirtein. Tämä järjestely mahdollistaa kuitenkin luopumisen

opiskelijoiden kannalta kohtuuttomista maksuista.

4. Asian valmistelu

Ammatillisen aikuiskoulutuksen keskeiset kehittämislinjaukset sisältyvät parlamentaarisen aikuiskoulutustyöryhmän (2002:3) ehdotuksiin. Useissa sen ehdotuksissa puututtiin aikuiskoulutuksen ohjauksen vahvistamiseen, aikuiskoulutukseen erikoistuneiden toimijoiden asemaan sekä lisäkoulutuksen järjestämisen ennakoitavuuden lisäämiseen. Ammatillista lisäkoulutusta ja koulutuksen järjestäjäverkkoa koskevat ehdotukset olivat valmisteltavina jatkotyöryhmässä, jonka ehdotuksista rahoituksen keskittäminen valtionosuusjärjestelmään on toteutunut. Tämä ns. Pat2-työryhmä esitti myös erillistä oppilaitospohjaista lainsäädäntöä työelämän aikuisopistoille. Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa lähtökohdaksi otettiin kuitenkin näiden oppilaitosten aseman kehittäminen nykyisen koulutuslainsäädännön puitteissa.

Muutosehdotukset on pääosin valmisteltu opetusministeriön 10 päivänä maaliskuuta 2004 asettamassa valmisteluryhmässä. Työ oli organisoitu kaksivaiheisena, jolloin ensimmäisessä vaiheessa tuli "laatia ehdotukset hallituksen esitykseksi ja esityksen perusteiksi ammatillisten aikuiskoulutuskeskusten ja valtakunnallisten erikoisoppilaitosten aseman ja tehtävien määrittelyä nykyisessä koulutuslainsäädännössä". Työn toisessa vaiheessa tuli keskittyä lisäkoulutuksen järjestämislupiin, järjestäjäverkostoa koskeviin sekä rahoituskysymyksiin. Ryhmän toimeksianto perustui tältä osin suoraan Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman linjauksiin.

Valmisteluryhmä järjesti kolme kuulemistilaisuutta, joissa on kuultu keskeisten järjestäjätahojen ja työmarkkinajärjestöjen sekä

opettaja- ja rehtorijärjestöjen edustajia. Saatu palaute vaikutti siihen, että ammatillisten aikuiskoulutuskeskusten ja valtakunnallisten erikoisoppilaitosten aseman järjestämisessä niiden asemaa vahvistavat tekijät ehdotettiin hoidettaviksi ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämislupien kautta. Ehdotus perustuu pääosin valmisteluryhmän loppuraporttiin (Opetusministeriön työryhmien muistioita 2004:39).

Loppuraportti oli laajalla lausuntokierroksella. Lausunnoissa valmisteluryhmän ehdotuksia sekä kannatettiin että vastustettiin. Useissa vastustavissa kannanotoissa järjestämislupien muuttamista pidettiin tarpeettomana. Osassa lausuntoja epäiltiin järjestämislupien uusimisen eriyttävän ammatillisen peruskoulutuksen ja lisäkoulutuksen järjestelmää toisistaan ja jopa johtavan tehottomiin järjestämiskäytäntöihin. Oppisopimusmuotoisen lisäkoulutuksen kytkemisen samoihin järjestämislupiin arvioitiin haittaavan oppisopimuskoulutuksen järjestämistä. Lausuntojen analysoinnissa on päädytty siihen, että useissa vastustavissa kannanotoissa epäiltiin menettelyjä, joita työryhmä ei esittänyt. Esityksessä ei esimerkiksi oteta kantaa siihen, miten järjestäjä ammatillisen koulutuksensa organisoit. Kahdet erilliset järjestämisluvat eivät sinällään estä järjestäjää suunnittelemasta ja kehittämistä ammatillista koulutustaan kokonaisuutena. Epäily suoritteiden suuntaamisesta tietyille järjestäjille on perusteeton pelko, koska esityksessä lähdetään siitä, että määrällinen säätely tehdään hyvin pitkälle aiemman toiminnan ja nykyisen tilanteen pohjalta ja nykyinen järjestäjäverkko säilytään. Myös asian mutkikkuus näyttää vaikeuttaneen asian hahmottamista.

Perustuslaista johtuvat muutostarpeet lakiin on valmisteltu opetusministeriössä virkatyönä. Sama koskee tutkintomaksuja koskevia säännöksiä, joista on kuitenkin useaan otteeseen neuvoteltu Opetushallituksen kanssa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta

1 §. Määritelmä ja suhde muihin säädöksiin. Pykälän 3 ja 4 momenttiin sisältyvät viittaukset kumottuun työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annettuun lakiin (763/1990) ja ammattikorkeakouluopinnoista annettuun lakiin (255/1995) korvattaisiin viittauksilla niiden tilalle tullessiin uusiin lakeihin.

Lain yhtenä tarkoituksena on 2 §:n mukaan "kehittää työelämää". Toisaalla 14 §:n mukaan lisäkoulutukseen voi tarpeen mukaan liittyä alan palvelu- ja kehittämistoimintaa. Työelämän kehittämis- ja palvelutoiminnan merkitystä on kuitenkin tarpeen korostaa nykyistä vahvemmin. Työelämän kehittämis- ja palvelutoiminnan määrittely liitettäisiin uuden momentin myötä jo lain 1 pykälään. Työelämän kehittämis- ja palvelutoiminnalla tarkoitetaan ammatilliseen aikuiskoulutukseen liittyviä erilaisille työyhteisöille tarjottavia osaamisen kehittämispalveluja. Työelämän kehittämis- ja palvelutoiminta voisi tapahtua osana alueellisia, monialaisia koulutuksen, tutkimuksen ja työelämän yhteistyöverkostoja. Työelämän kehittämis- ja palvelutoiminta suuntautuisi erityisesti pienyrityksiin, joissa yleensä on suuria yrityksiä vähemmän henkilöstön kehittämisen ammattitaitoa ja joiden työntekijät osallistuvat koulutukseen keskimäärin vähemmän kuin suurten yritysten työntekijät.

5 §. Koulutuksen järjestämislupa. Ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämislupaan sisällytettävistä asioista kirjoitetaan laajemmin kuin nykyisessä suppeassa säännöksessä. Ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämisluvat ovat useimmiten samassa asiakirjassa ammatillisen peruskoulutuksen luvan kanssa ja näin peruskoulutuksen luvan määräykset ovat heijastuneet myös lisäkoulutuksen järjestämiseen. Lisäkoulutusta on järjestetty muun muassa samoilla koulutusaloilla kuin peruskoulutusta.

Koulutustehtävää koskevat yleiset määritellyt koskevat kaikkia ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjiä.

Koulutustehtävään on mahdollista ottaa määräyksiä esimerkiksi kalliiden tai valtakunnallisten koulutusalojen hoitamiselvoitteesta sekä erityisopetusta koskevia määräyksiä. Pääsääntöisesti koulutusaloja ei kuitenkaan otettaisi mukaan koulutustehtävään. Ruotsinkielisen lisäkoulutuksen erityispiirteet otetaan huomioon. Järjestämislupaan kuuluu myös opetuskielen määrittely, josta seuraa oikeus ruotsinkielisen koulutuksen järjestämiseen.

Kun lisäkoulutuksen läheistä yhteyttä työelämän kehittämistarpeisiin halutaan korostaa, työelämän kehittämis- ja palvelutehtävä on mahdollista ottaa mukaan järjestämislupaan. Tehtävää haetaan ja järjestäjältä odotetaan suunnitelmaa siitä, millaista ja miten laajaa kehittämis- ja palvelutoiminta on. Tehtävä voi olla erilaisilla järjestäjillä erilainen, jolloin tehtävä voidaan antaa myös pienemmille tai tiettyyn koulutusalaan erikoistuneille järjestäjille. Tämä mahdollistaa myös sen, että kehittämis- ja palvelutehtävää voidaan hoitaa eri koulutusaloilla ja alueellisesti kattavasti. Työelämän kehittämis- ja palvelutehtävää on mahdollista hakea sisällytettäväksi lupaan myös myöhemmin.

Ammatillisen aikuiskoulutuksen järjestämislupaan ehdotetaan otettavaksi mukaan koulutuksen määrällinen säätely. Oppilaitosmuotoisena järjestettävässä lisäkoulutuksessa määriteltäisiin opiskelijatyövuosien vähimmäismäärä. Se muodostaa määrän, jonka perusteella järjestäjä voi suunnitella koulutuksensa järjestämistä ja ennakoita varsin pitkälle valtionosuusrahoituksen. Opiskelijatyövuosien määrä on luvassa asetettava riittävän lähelle toteutuneen ja toteutuvan koulutuksen tasoa, jotta se antaa realistisen mahdollisuuden koulutuksen suunnitteluun ja ennakointiin.

Talousarvion suoritekehys asetettaisiin kuitenkin korkeammaksi kuin järjestämislupien mukainen yhteinen vähimmäismäärä. Väliin jäävä resurssien määrä olisi vuosittaista valtionosuuden määrää vahvistettaessa käytettävissä niiden järjestäjien resurssien lisäämiseen, jotka entiseen tapaan suoritettavan tiedonkeruun perusteella ovat järjestäneet koulutusta vähimmäismäärää enemmän. Tätä re-

surssia on myös mahdollista käyttää koulutuspoliittisesti tärkeiden tehtävien hoitamiseen, jollaisesta suuntaamisesta esimerkki oli kuljetusalan erityispanostus muutama vuosi sitten. Vähimmäismäärän pohjalta tapahtuva määrällinen säätely mahdollistaa myös pysymisen budjettikehyksen rajoissa, vaikka yksikköhinta nousisi ennakoitua korkeammaksi. Tässä vaiheessa ei ehdoteta ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhintojen tasausta keskihintaan.

Oppisopimusmuotoisena toteutettavan lisäkoulutuksen järjestämislupiin otettaisiin oppisopimusten vähimmäismäärä. Oppisopimusjärjestäjien määrä on vuosittain vakiintunut pitkälle samoille järjestäjille ja myös niille vahvistettu oppisopimusten määrä on ollut varsin vakaa. Järjestämislupien uusimisen yhteydessä kaikilla järjestäjillä olisi mahdollisuus hakea lupiin myös oppisopimusten määrää. Järjestely ei vaikuttaisi siihen yhteistyöhön, jota oppisopimuskoulutuksen vastuullisilla järjestäjillä on muiden oppilaitosten kanssa.

Pykälässä täsmennetään järjestämisluvan muuttamista koskevaa säännöstä ja otetaan uutena peruuttamisen mahdollisuus. Opetusministeriöllä olisi myös mahdollisuus yksipuolisesti muuttaa koulutustehtävää samaan tapaan kuin ammatillisen peruskoulutuksen kohdalla. Järjestäjää luonnollisesti kuullaan. Peruuttamista koskeva säännös on lähinnä tekninen muutos eikä tarkoita, että lupiin ilman painavia syitä puututtaisiin.

Tarve muuttaa lisäkoulutuksen järjestämislupaa voisi tulla kyseeseen myös silloin, jos luvassa oleva opiskelijatyövuosien tai oppisopimusopiskelijoiden määrä seurannasta saatavan tiedon perusteella osoittautuu olennaisesti liian suureksi. Muutoksen tulisi olla pysyväisluonteinen. Opetusministeriöllä olisi silloin mahdollisuus yksipuolisesti järjestäjää kuultuaan muuttaa järjestämisluvassa olevaa suoritettua määrää.

7 §. Tutkintotoimikunnat. Pykälä uudistettaisiin kokonaisuudessaan. Siinä säädettäisiin nykyistä yksityiskohtaisemmin näyttötutkintojen järjestämisestä ja valvomisesta vastaavien tutkintotoimikuntien tehtävistä, asettamisesta ja kokoonpanosta, koska toimikunnilla on julkisen vallan käyttöön liittyviä tehtäviä. Pykälään siirrettäisiin pääpiirteissään nykyisestä ammatillisesta aikuiskoulutukses-

ta annetun asetuksen (jäljempänä aikuiskoulutusasetus) 2 §:n 1—3 momentin säännökset tutkintotoimikuntien kokoonpanosta ja nimeämisestä sekä 4 §:n 1 ja 3 momentin säännökset tutkintotoimikuntien järjestämissopimuksiin liittyvistä tehtävistä ja sopimuksen tekemisen edellytyksistä. Pykälän 4 momentin mukaan tutkintotoimikuntien tehtävistä olisi mahdollista säätää tarkemmin asetuksella. Opetushallituksella olisi lisäksi oikeus antaa tutkintotoimikunnille tarkentavia määräyksiä näyttötutkintojen käytännön järjestelyistä.

7 a §. Tutkintotodistusten antaminen ja tietojen toimittaminen. Pykälän 1 momenttiin siirrettäisiin pääpiirteissään nykyiset aikuiskoulutusasetuksen 6 §:n 1—2 momentin säännökset tutkintotodistusten antamisesta, koska ne koskevat yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita. Tutkintotodistus annettaisiin henkilölle, joka on suorittanut hyväksytysti kaikki tutkinnot osat. Todistukset antaisi tutkintotoimikunta. Todistuksen sisällöstä ja allekirjoittamisesta on tarkoitus säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tutkintotoimikuntien velvollisuudesta toimittaa opetusviranomaiselle tutkintotoimikuntien toimintaan liittyviä tietoja. Säännös vastaa nykyisen asetuksen 2 §:n 4 momenttia.

8 §. Näyttötutkintoon valmistava koulutus, henkilökohtaistaminen ja tutkinnon suorittaminen. Pykälä vastaa nykyistä 8 §:ää, mutta siihen lisättäisiin uusi henkilökohtaistamista koskeva 3 momentti. Voimassa olevan aikuiskoulutusasetuksen 1 §:n mukaan ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 13 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tutkintojen perusteissa tulee käydä ilmi muun muassa tutkintoon valmistavassa koulutuksessa noudatettavien henkilökohtaisten opiskeluohjelmien laatimisen perusteet.

Näyttötutkinto suoritetaan osoittamalla tutkinnon perusteiden mukainen osaaminen. Tutkintoa suorittamaan hakeutuvilla on usein työelämässä tai muutoin kehittyntä osaamista, jonka turvin heidän on mahdollista suorittaa tutkinnon osa tai osia tai joissakin tapauksissa koko tutkinto. Näyttötutkintoon hakeutumisen henkilökohtaistamisessa arvioidaan, miltä osin hakeutujalle voidaan hänen esittämiensä asiakirjojen perusteella myöntää tutkintotodistus, miltä osin hänellä

on edellytykset osallistua suoraan tutkintoon ja miltä osin hänen on hankittava lisää ammattitaitoa. Tarvittavan ammattitaidon hankkimisen henkilökohtaistamisessa suunnitellaan opiskelijalle hänen elämäntilanteeseensa ja oppimistyyliinsä soveltuva opiskelumuoto ja oppimistapa. Tutkinnon suorittamisen henkilökohtaistamisessa suunnitellaan näyttöjen aikataulut ja järjestelyt henkilön tilanteeseen soveltuviksi.

9 §. Ammatillinen lisäkoulutus. Pykälästä poistettaisiin tarpeettomana maininta siitä, että opetusministeriö voi antaa koulutusta koskevia määräyksiä.

10 §. Opetusta koskeva viittaussäännös. Pykälään lisättäisiin viittaus ammatillisesta koulutuksesta annetun lain kokeilua koskevaan 23 §:ään.

11 §. Opiskelijan oikeuksia ja velvollisuuksia koskeva viittaussäännös. Pykälään lisättäisiin viittaus ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 31 §:n 2 momentin säännökseen siitä, milloin opiskelija voidaan katsoa eronneeksi.

13 §. Tutkinnoista ja niiden perusteista päättäminen. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että siinä määriteltäisiin ne asiat, jotka opetushallituksen hyväksymissä tutkintojen perusteissa tulisi määritellä. Nykyisin tutkintojen perusteissa määriteltävistä asioista on säädetty aikuiskoulutusasetuksen 1 §:ssä.

Tutkintojen perusteet muodostuvat osista, joista tutkinnon suorittajat voivat perusteissa määritellyin säännöin valita erilaisia yhdistelmiä. Tutkinnon nimike sellaisenaan ei välttämättä kerro kovinkaan tarkoin sitä, millaista osaamista tutkinnon suorittaja on osoittanut. Ammatillisissa perustutkinnoissa on informatiivisuutta lisätty antamalla yhdistelmille lisäksi osaamisalaa ja sen sisällä tapahtunutta suuntautumista kuvaava nimike. Esimerkiksi kone- ja metallitekniikan perustutkinnon voi suorittaa valmistustekniikan, automaatiotekniikan ja kunnossapidon tai valimotekniikan osaamisalalla. Valmistustekniikan osaamisalalla on mahdollista suuntautua edelleen koneistukseen, levy- ja hitsaustyöhön, koneenasennukseen, työvälinevalmistukseen tai hienomekaniikkaan. Sama menettely otettaisiin käyttöön myös ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa.

17 §. Opiskelusta ja tutkinnoista perittävät

maksut. Pykälään koottaisiin opiskelusta ja tutkinnoista perittävien maksujen perusteita koskevat säännökset ja niitä täsmennettäisiin. Pykälän 1 momentti ja 2 momentin ensimmäinen virke vastaisivat voimassa olevaa 17 §:ää. Pykälää muutettaisiin siten, että sen 2 momenttiin lisättäisiin toinen virke ja että siihen lisättäisiin uudet 3 ja 4 momentit. Pykälän 2 momentin toisen virkkeen mukaan opiskelijoilta perittävillä opiskelumaksuilla katettaisiin koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia. Maksujen tulisi kuitenkin olla kohtuullisia. Pykälän 3 momentin mukaan näyttötutkintoon osallistuvalla perittäisiin tutkintomaksu. Tämä vastaisi voimassa olevan 7 §:n 4 momentin säännöksiä.

Voimassa olevan lain mukaan tutkintomaksuilla katetaan tutkintotoimikuntien kustannukset. Opetushallituksen tulkinnan mukaan tutkintotoimikuntien kustannuksina voidaan pitää sekä varsinaisia tutkintotoimikuntien kustannuksia että tutkintotoimikuntatyöstä Opetushallitukselle aiheutuvia hallinnollisia kustannuksia. Opetushallituksessa tehdään paljon tutkintotoimikuntiin liittyvää hallinnollista työtä, jota ei suoranaisesti voida pitää tutkintotoimikuntien kustannuksina. Tällaisia tehtäviä ovat muun muassa tutkinnon perusteiden laatimis- ja uudistamistyö, tutkintotoimikuntien asettaminen, rekistereiden ylläpito ja kehittäminen sekä toimikuntien kouluttaminen, opastaminen ja yhteydenpito. Opetushallituksessa tätä työtä tekee yksitoista asiantuntijaa ja kolme sihteeriä.

Voimassa olevan säännöksen tulkinnanvaraisuuden vuoksi 3 momentissa täsmennettäisiin ja selkiytettäisiin sitä, mitä tutkintomaksuilla voitaisiin kattaa. Ehdotuksen mukaan tutkintomaksut tulisi määrätä siten, että ne vastaisivat tutkintotoiminnasta aiheutuvia kustannuksia. Tämä merkitsisi, että tutkintomaksuilla voitaisiin kattaa tutkintotoimikuntien ja Opetushallitukselle tutkintotoimikuntatyöstä aiheutuneet hallinnolliset kustannukset. Ehdotettu muutos vahvistaisi Opetushallituksessa tällä hetkellä noudatetun käytännön. Opetusministeriö päättäisi 16 §:n 7 kohdan ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 47 §:n nojalla opiskelijoilta perittävien maksujen perusteista soveltuvin osin sen mukaan kuin valtion maksuperustelaisissa (150/1992) julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista säädetään.

Pykälän 4 momentin mukaan tutkinnon järjestäjä voisi periä ammatti- ja erikoisammattitutkintoon osallistuvilta kohtuullisen maksun tutkinnon järjestämisestä silloin, kun tutkintoon osallistuva suorittaa tutkinnon ilman siihen valmistavaa koulutusta. Lisäkoulutuksen järjestämisluvan omaavat järjestäjät voivat kattaa tutkinnon järjestämisestä aiheutuvat kustannukset valtionosuudella. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun asetuksen (806/1998) 25 a §:n mukaan näyttötutkinnon osa, joka suoritetaan osallistumatta valmistavaan koulutukseen, vastaa rahoitusta määrättäessä kahdeksaa prosenttia täydestä opiskelijatyövuodesta. Näin suoraan tutkintoon osallistuvien osalta voidaan muuntaa tutkinnon osat opiskelijatyövuosiksi ja ilmoittaa ne valtionosuuden perustana oleviksi suoritteiksi. Tutkintojen järjestämisestä voitaisiin periä maksuja, mutta niiden tulee olla kohtuullisia. Asiasta on tarkoitus tarkemmin säätää maksuja koskevassa asetuksessa. Säännös aiheuttaa sen muutoksen, että ilman valmistavaa koulutusta tutkintoon osallistuvilta ei voida nykyiseen tapaan periä kaikkia tutkinnon järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia.

Samassa yhteydessä on tarkoitus muuttaa rahoituslakia siten, että ilman valmistavaa koulutusta suoritettavien näyttötutkintojen järjestämiseen olisi mahdollista myöntää valtionavustusta järjestäjille, joilla ei ole lisäkoulutuksen järjestämis lupaa.

17 a §. Tutkintomaksujen suorittaminen ja tilittäminen. Säännös täsmentää sen, että tutkintomaksut perittäisiin näyttötutkintoon ilmoittautumisen yhteydessä. Tutkintomaksu suoritettaisiin tutkinnon järjestäjälle, joka kokoaisi ne ja tilittäisi Opetushallitukselle. Näyttötutkintoon ei voisi osallistua ilman tutkintomaksun suorittamista.

18 §. Rahoitus. Pykälän 1 momenttia selkeytettäisiin siten, että koulutuksen käyttökustannusten lisäksi rahoituslakia sovellettaisiin myös ilman valmistavaa koulutusta suoritettavien näyttötutkintojen kustannusten rahoitukseen. Ehdotus vahvistaisi nykykäytännön.

Pykälään esitetään lisättäväksi säännös, jonka mukaan työelämän kehittämis- ja palvelutehtävien hoitamiseen voitaisiin myöntää hanke- ja kehittämisavustuksia. Tarkoituksena on, että valtionavustuksia voitaisiin myöntää

niille järjestäjille, joiden järjestämis lupiin on otettu työelämän kehittämis- ja palvelutehtävä. Lisäksi olisi mahdollista edelleen myöntää rahoituslain 42 §:n 2 momentin mukaisia avustuksia.

1.2. Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta

1 §. Soveltamisala. Muutos johtuu 43 a §:n lisäämisestä lakiin.

43 a §. Valtionavustus ilman valmistavaa koulutusta suoritettavien näyttötutkintojen järjestämiseen. Sellaisille näyttötutkintoja järjestäville, jotka eivät saa koulutukseen ja tutkintoihin valtionosuutta, ehdotetaan mahdollisuutta saada valtionavustusta tutkintojen järjestämiseen niissä tapauksissa, jossa tutkintoon osallistutaan ilman valmistavaa koulutusta. Tällä voitaisiin pitää myös nämä tutkintomaksut kohtuullisina. Järjestämisluvan omaavat voivat rahoituslain säännösten mukaan saada tutkintojen järjestämiseen valtionosuutta.

48 §. Rahoituksen laskemisessa käytettävien suoritteiden määrän vahvistaminen. Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 5 §:ään on tarkoitus ottaa sekä oppilaitosmuotoisen että oppisopimusmuotoisen lisäkoulutuksen määrällinen säätely eli opiskelijatyövuosien ja oppisopimusten määrän osalta suoritteiden vahvistamista koskeva säännös on ollut lain 6 §:ssä. On tarkoituksenmukaista, että kaikkien suoritteiden vahvistaminen sisältyy samaan säännökseen, johon siis lisättäisiin oppisopimusten määrän vahvistaminen.

Kaikille pykälässä mainituille, myös oppisopimusten määrälle on asetettu talousarviossa yläraja. Sekä opiskelijatyövuosien että oppisopimusten määrällinen säätely on tarkoitus toteuttaa siten, että järjestämis lupiin otettava määrä on vähimmäismäärä. Tämä muodostaisi valtionosuuden laskennan pohjan, joka loisi rahoitukseen vakautta. Talousarvio on kuitenkin tarkoitus mitoittaa niin, että suoritteiden määrä on siinä järjestämisluissa olevaa yhteismäärää suurempi. Valtionosuusviranomaisen käyttöön jätetty osuus, joka voisi olla noin 10—15 prosenttia suoritteiden kokonaismäärästä, jaettaisiin toteutuneen toiminnan perusteella niille järjestäjille, jotka ovat järjestäneet koulutusta enemmän

kuin alaraja. Tätä osuutta voitaisiin kuitenkin käyttää myös ajankohtaisten koulutustarpeiden hoitamiseen ja suunnata resurssia esimerkiksi tietyille koulutusaloille. Oppisopimusten osalta valtiosuusmenettelyyn on kuulunut vuosittainen hakukierros. Muutokset vaikuttaisivat nykyiseen oppisopimuskoulutuksen hakumenettelyyn siinä suhteessa, että hakumenettely voisi kohdistua järjestämislupaan kuuluvien oppisopimusten määrän ylittävän määrän jakamiseen.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Useiden säännösten siirtäminen ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetusta asetuksesta lakiin aiheuttaa muutoksia asetukseen. Lisäkoulutuksen yksikköhintoja koskevien porrastusten eli hintakertoimien muuttaminen on osoittautunut tarpeelliseksi. Tätä koskevat alustavat ehdotukset sisältyvät lakiesitystä valmistelleen virkamiestyöryhmän loppuraporttiin. Muutokset on tarkoitus toteuttaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun asetuksen 10 a §:n muuttamisena.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006.

Järjestämislupaa koskevien säännösten muuttaminen koskee tulevia järjestämislupia. Lakiin otettavan siirtymäsäännöksen mukaan mahdollistetaan nykyisten ammatillisen lisä-

koulutuksen järjestämislupien muuttaminen 5 §:n 2 momentin mukaisiksi luviksi. Tarkoitus on muuttaa tämän lain mukaisiksi niiden järjestäjien järjestämisluvat, jotka ovat järjestäneet ammatillista lisäkoulutusta ja saaneet siihen valtiosuutta vuosina 2003—2005. Tällä tarkoitetaan kaikkia niitä järjestäjiä, jotka ovat jonakin näistä vuosista saaneet valtiosuutta. Tämä järjestäjien määrä on todennettavissa valtiosuus päätöksistä. Lupien muuttaminen on tarkoitus toteuttaa hakumenettelyn kautta, jolloin järjestäjillä on mahdollisuus esittää omat kantansa luvan sisältöön ja opiskelijatyövuosien sekä oppisopimusten määrään.

Siirtymäsäännöksen 2 momentin mukaisesti suoraan lain perusteella peruutettaisiin sellaisten järjestäjien järjestämisluvat, jotka eivät ole saaneet lisäkoulutukseen valtiosuutta vuosina 2003, 2004 tai 2005. Tällaisia järjestäjiä on noin 300 ja suurin osa niistä on kansalaisopistoja ylläpitäviä kuntia. Säännös mahdollistaa kuitenkin hakemuksen jättämisen siitä, että järjestämislupa pysyisi edelleen voimassa. Koska vapaan sivistystyön oppilaitosten kohdalla on jo vuonna 2003 toteutettu eräänlainen vakiintuneiden lisäkoulutuksen järjestäjien määrittely, järjestäjäverkon kasvattamiseen ei ole suurta tarvetta. Järjestämislupaa on luonnollisesti mahdollisuus hakea myös myöhemmin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**ammattillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (631/1998) 6 §,

muutetaan 1 §:n 3 ja 4 momentti, 5 §:n 2 ja 3 momentti, 7—10 §, 11 §:n 6 kohta, 13 ja 17 § sekä 18 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 8 § osaksi laissa 1210/2000 ja 18 §:n 1 momentti viimeksi mainitussa laissa, sekä

lisätään 1 §:ään uusi 6 momentti, lakiin uusi 7 a ja 17 a § sekä 18 §:ään uusi 3 momentti, seuraavasti:

1 §

Määritelmä ja suhde muihin säädöksiin

—————
 Työvoimapolitiittisena aikuiskoulutuksena järjestettävästä koulutuksesta on voimassa, mitä julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa (1295/2002) säädetään.

Ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa suoritettavista opinnoista on voimassa, mitä ammattikorkeakoululaissa (351/2003) ja yliopistolaissa (645/1997) säädetään.

—————
 Tätä lakia sovelletaan lisäksi ammatillisen aikuiskoulutuksen yhteydessä toteutettavaan työelämän kehittämis- ja palvelutoimintaan. Sillä tarkoitetaan yrityksille ja julkisyhteisöille, erityisesti pienyrityksille tarjottavia osaamisen kehittämispalveluja.

5 §

Koulutuksen järjestämislupa

—————
 Luvassa määrätään koulutustehtävä, joka sisältää tarpeelliset määräykset opetuskielystä, koulutusaloista, näyttötutkintoihin valmistavan koulutuksen ja muun ammatillisen lisäkoulutuksen opiskelijatyövuosien sekä oppisopimusten määrästä ja erityisestä koulu-

tustehtävästä sekä työelämän kehittämis- ja palvelutehtävästä ja muista koulutuksen ja tutkintojen järjestämiseen liittyvistä asioista.

Järjestämisluvan muuttamisesta päättää opetusministeriö. Ministeriö voi ilman hakemustakin muuttaa koulutustehtävää sekä muita määräyksiä, jos koulutustarjonta merkittävästi poikkeaa koulutustarpeista. Ministeriö voi ilman hakemusta muuttaa järjestämislupaa opiskelijatyövuosien tai oppisopimusten määrän osalta, jos koulutuksen järjestäjä on järjestänyt koulutusta olennaisesti järjestämisluvan mukaista määrää vähemmän. Opetusministeriö voi peruuttaa koulutuksen järjestämistä koskevan luvan, jos lisäkoulutusta ei enää järjestetä tai koulutus ei täytä 1 momentissa luvan myöntämiseksi muutoin säädettyjä edellytyksiä taikka jos koulutus järjestetään muutoin vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä. Ennen luvan peruuttamista opetusministeriön on varattava tarvittaessa järjestäjälle tilaisuus puutteen poistamiseen.

7 §

Tutkintotoimikunnat

Näyttötutkintojen järjestämisestä ja valvonnasta vastaavat opetushallituksen yhteydessä toimivat tutkintotoimikunnat.

Opetushallitus päättää tutkintotoimikuntien toimialoista ja -alueista ja asettaa toimikunnat enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tutkintotoimikuntiin nimetään enintään yhdeksän jäsentä kuhunkin. Jäsenten tulee edustaa työnantajia, työntekijöitä, opettajia ja, jos itsenäinen ammatin harjoittaminen on alalla laajuudeltaan merkittävää, itsenäisiä ammatinharjoittajia. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tutkintotoimikuntien asettamisesta, kokoonpanosta ja päätöksenteosta.

Tutkintotoimikunta sopii näyttötutkintojen järjestämisestä 4 §:ssä tarkoitettujen koulutuksen järjestäjien ja tarvittaessa muiden sellaisten yhteisöjen ja säätiöiden kanssa, joilla on riittävä asiantuntemus näyttötutkintojen järjestämiseen. Tutkintotoimikunnan tulee tehdä sopimuksia siten, että tutkintoon osallistuville on tarjolla riittävä määrä tutkintotilaisuuksia. Lisäksi on otettava huomioon, että maksut sekä osallistujille että koulutuksen järjestäjille säilyvät kohtuullisina. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin järjestämissopimusten sisällöstä.

Tutkintotoimikuntien tehtävistä voidaan tarkemmin säätää valtioneuvoston asetuksella. Opetushallitus voi lisäksi antaa tutkintotoimikunnille näyttötutkintojen käytännön järjestelyjä koskevia tarkentavia määräyksiä.

Tutkintotoimikuntien jäsenet toimivat virkavastuulla. Tutkintotoimikunnan jäsenen esteellisyyteen sovelletaan, mitä hallintolain (434/2003) 27—29 §:ssä säädetään.

Opetushallitus päättää tutkintotoimikunnan jäsenten palkkiot ja huolehtii tutkintotoimikunnan maksuliikkeestä, kirjanpidosta ja arkistosta.

7 a §

Tutkintotodistusten antaminen ja tietojen toimittaminen

Tutkintotoimikunta antaa tutkintotodistuksen henkilölle, joka on hyväksytysti suorittanut kaikki tutkinnon osat. Tutkinnon osan hyväksytystä suorittamisesta annetaan todistus pyydettyessä. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin todistuksen sisällöstä ja allekirjoittamisesta.

Tutkintotoimikunnan tulee toimittaa ope-

tushallintoviranomaisille niiden määräämät tiedot tutkintojen järjestämissopimuksista, tutkintoihin osallistuneista ja annetuista tutkintotodistuksista.

8 §

Näyttötutkintoon valmistava koulutus, henkilökohtaistaminen ja tutkinnon suorittaminen.

Koulutuksen järjestäjä päättää näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä 13 §:ssä tarkoitettujen tutkintojen perusteiden mukaisesti.

Näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus suorittaa näyttötutkinto.

Koulutuksen järjestäjä huolehtii näyttötutkintoon ja siihen valmistavaan koulutukseen hakeutumisen, tutkinnon suorittamisen ja tarvittavan ammattitaidon hankkimisen henkilökohtaistamisesta. Opetushallitus voi antaa henkilökohtaistamista koskevia tarkempia määräyksiä.

Tämän lain 7 §:n 3 momentissa tarkoitettu koulutuksen järjestäjä ja muu mainitussa säännöksessä tarkoitettu yhteisö tai säätiö on tutkintotoimikunnan kanssa sovittavalla tavalla velvollinen järjestämään mahdollisuuksia suorittaa näyttötutkintoja myös ilman niihin valmistavaa koulutusta.

9 §

Ammatillinen lisäkoulutus

Muun kuin 8 §:ssä tarkoitetun ammatillisen lisäkoulutuksen sisällöstä, laajuudesta ja järjestämisestä päättää koulutuksen järjestäjä.

10 §

Opetusta koskeva viittaussäännös

Tässä laissa tarkoitettuun koulutukseen sovelletaan lisäksi seuraavia ammatillisesta koulutuksesta annetun lain opetusta koskevia säännöksiä:

- 1) 11 §:n säännöksiä opetuskielestä;
- 2) 17 §:n säännöksiä oppisopimuskoulutuksesta;

3) 18 §:n säännöksiä työntekijöitä koskevan lainsäädännön soveltamisesta oppisopimuskoulutukseen;

4) 19 §:n säännöksiä opiskelijan työturvallisuudesta;

5) 22 §:n säännöksiä opetuksen julkisuudesta; sekä

6) 23 §:n säännöksiä kokeilusta.

11 §

Opiskelijan oikeuksia ja velvollisuuksia koskeva viittaussäännös

Tässä laissa tarkoitettuun koulutukseen sovelletaan lisäksi seuraavia ammatillisesta koulutuksesta annetun lain opiskelijan oikeuksia ja velvollisuuksia koskevia säännöksiä:

6) 31 §:n 2 momentin toisen virkkeen säännöksiä siitä, milloin opiskelija voidaan katsoa eronneeksi;

13 §

Tutkinnoista ja niiden perusteista päättäminen

Opetusministeriön asetuksella säädetään tutkinnoista, jotka voidaan suorittaa näyttötutkintoina.

Tutkinnon perusteissa määritellään tutkinnoissa vaadittava ammattitaito, tutkinnon osat ja mahdollisesti niistä muodostuvat osaamisalat, ammattitaidon osoittamistavat sekä tutkinnon arvioinnin yleiset perusteet. Opetushallitus päättää tutkintojen perusteista.

17 §

Opiskelusta ja tutkinnoista perittävät maksut

Näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavan koulutuksen opiskelumaksuista on voimassa mitä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 37 §:n 1 momentissa säädetään.

Ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa sekä muussa lisäkoulutuksessa opiskelijalta voidaan periä kohtuullinen opiskelumaksu. Maksulla katetaan koulutuksen ja tutkintoon

valmistavassa koulutuksessa myös tutkinnon järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia.

Näyttötutkintoon osallistuvalla peritään tutkintomaksu. Tutkintomaksu määrätään siten, että maksut vastaavat tutkintotoiminnasta aiheutuvia kustannuksia.

Ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon osallistuvalla, joka suorittaa tutkinnon ilman siihen valmistavaa koulutusta, voidaan periä kohtuullinen maksu tutkinnon järjestämisestä.

17 a §

Tutkintomaksujen suorittaminen ja tilittäminen

Tutkinnon järjestäjä perii tutkintomaksun näyttötutkintoon ilmoittautumisen yhteydessä ja tilittää tutkintomaksut opetushallitukselle. Opetushallitus antaa tarvittaessa maksujen tilittämistä koskevia määräyksiä.

18 §

Rahoitus

Tässä laissa tarkoitetun koulutuksen käyttökustannusten ja ilman valmistavaa koulutusta suoritettavien näyttötutkintojen kustannusten rahoituksesta on voimassa mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (635/1998) säädetään.

Ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjälle voidaan myöntää hanke- ja kehittämisavustusta järjestämisluvassa mainitun työelämän kehittämis- ja palvelutehtävän hoitamiseen sekä muuta kehittämisavustusta valtion talousarvioon otettujen määrärahojen rajoissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen toimeenpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Opetusministeriö muuttaa ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämisluvut niiden koulutuksen järjestäjien osalta, jotka ovat vuosina 2003—2005 saaneet lisäkoulutukseen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 11 §:n 2 ja 3 momentin mukaista valti-

onosuutta, tämän lain 5 §:n 2 momentin mukaisiksi järjestämisluviksi.

Tämän lain voimaantullessa voimassa olevat ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämisluvut peruuntuvat, jollei koulutuksen järjestäjä ole vuosina 2003—2005 saanut luvan mukaiseen koulutuksen järjestämiseen opetus- ja

kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 11 §:n 2 ja 3 momentin mukaista valtionosuutta. Opetusministeriö voi kuitenkin järjestäjän hakemuksesta päättää luvan voimassaolon jatkamisesta, jos järjestämisluvalle asetetut edellytykset täyttyvät.

2.

Laki

opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (635/1998) 1 §:n 4 momentti ja 48 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat 1 §:n 4 momentti laissa 1211/2000 ja 48 §:n 1 momentti laissa 1137/2003, sekä

lisätään lakiin uusi 43 a §, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavan koulutuksen ja sen yhteydessä suoritettavan tutkinnon rahoituksesta on voimassa, mitä tässä laissa säädetään ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksesta. Jos ammatillinen perustutkinto suoritetaan ilman siihen valmistavaa koulutusta, tutkinnon rahoituksesta on voimassa, mitä tässä laissa säädetään ilman valmistavaa koulutusta suoritettavien näyttötutkintojen rahoituksesta.

43 a §

Valtionavustus ilman valmistavaa koulutusta suoritettavien näyttötutkintojen järjestämiseen

Sellaiselle yhteisölle tai säätiölle, joka on tehnyt tutkintotoimikunnan kanssa ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 7 §:n 3 momentissa tarkoitetun sopimuksen näyttötutkintojen järjestämisestä, mutta joka ei saa tutkintojen järjestämiseen valtionosuutta, voidaan myöntää valtionavustusta lain 8 §:ssä tarkoitettujen ilman valmistavaa koulutusta suoritettavien näyttötutkintojen järjestämiseen. Valtionavustuksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

48 §

Rahoituksen laskemisessa käytettävien suoritteiden määrän vahvistaminen

Opetusministeriö vahvistaa seuraavan varainhoitovuoden rahoituksen perusteena käytettävien opiskelijatyövuosien, oppisopimuksena järjestettävän lisäkoulutuksen oppisopimusten, opintoviikkojen, opetustuntien, ohjaustuntien ja henkilötyövuosien määrän vuosittain valtion talousarvion rajoissa. Opetusministeriö vahvistaa lisäkoulutuksen opis-

kelijatyövuosien ja oppisopimusten määrät siten, että pohjana ovat ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 5 §:n 2 momentin mukaisessa järjestämisluvassa määrätyt opiskelijatyövuosien ja oppisopimusten määrät.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 200 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen toimeenpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 2005

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Opetusministeri *Tuula Haatainen*

1.

Laki**ammattillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (631/1998) 6 §,

muutetaan 1 §:n 3 ja 4 momentti, 5 §:n 2 ja 3 momentti, 7—10 §, 11 §:n 6 kohta, 13 ja 17 § sekä 18 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 8 § osaksi laissa 1210/2000 ja 18 §:n 1 momentti viimeksi mainitussa laissa, sekä

lisätään 1 §:ään uusi 6 momentti, lakiin uusi 7 a ja 17 a § sekä 18 §:ään uusi 3 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Määritelmä ja suhde muihin säädöksiin

Määritelmä ja suhde muihin säädöksiin

Työvoimapolitiittisena aikuiskoulutuksena järjestettävästä koulutuksesta on voimassa, mitä [työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (763/1990)] säädetään.

Ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa suoritettavista opinnoista on voimassa, mitä [ammattikorkeakouluopinnoista annetussa laissa (255/1995)] ja yliopistolaissa (645/1997) säädetään.

Työvoimapolitiittisena aikuiskoulutuksena järjestettävästä koulutuksesta on voimassa, mitä *julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa (1295/2002)* säädetään.

Ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa suoritettavista opinnoista on voimassa, mitä *ammattikorkeakoululaissa (351/2003)* ja yliopistolaissa (645/1997) säädetään.

Tätä lakia sovelletaan lisäksi ammatillisen aikuiskoulutuksen yhteydessä toteutettavaan työelämän kehittämis- ja palvelutoimintaan. Sillä tarkoitetaan yrityksille ja julkisyhteisöille, erityisesti pienyrityksille tarjottavia osaamisen kehittämispalveluja.

5 §

5 §

Koulutuksen järjestämislupa

Koulutuksen järjestämislupa

Luvassa määrätään opetuskielestä ja muista koulutuksen järjestämiseen liittyvistä tarpeellisista asioista.

Luvassa määrätään koulutustehtävä, joka sisältää tarpeelliset määräykset opetuskielestä, koulutusaloista, näyttötutkintoihin

Asianomainen ministeriö voi peruuttaa koulutuksen järjestämistä koskevan luvan, jos koulutus ei enää täytä 1 momentissa luvan myöntämiseksi säädettyjä edellytyksiä tai jos koulutus järjestetään muuten vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

valmistavan koulutuksen ja muun ammatillisen lisäkoulutuksen opiskelijatyövuosien sekä oppisopimusten määrästä ja erityisestä koulutustehtävästä sekä työelämän kehittämis- ja palvelutehtävästä ja muista koulutuksen ja tutkintojen järjestämiseen liittyvistä asioista.

Järjestämisluvan muuttamisesta päättää opetusministeriö. Ministeriö voi ilman hakemustakin muuttaa koulutustehtävää sekä muita määräyksiä, jos koulutustarjonta merkittävästi poikkeaa koulutustarpeista. Ministeriö voi ilman hakemusta muuttaa järjestämislupaa opiskelijatyövuosien tai oppisopimusten määrän osalta, jos koulutuksen järjestäjä on järjestänyt koulutusta olennaisesti järjestämisluvan mukaista määrää vähemmän. Opetusministeriö voi peruuttaa koulutuksen järjestämistä koskevan luvan, jos lisäkoulutusta ei enää järjestetä tai koulutus ei täytä 1 momentissa luvan myöntämiseksi muutoin säädettyjä edellytyksiä taikka jos koulutus järjestetään muutoin vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä. Ennen luvan peruuttamista opetusministeriön on varattava tarvittaessa järjestäjälle tilaisuus puutteen poistamiseen.

6 §

Oppisopimuskoulutuksen mitoitus

Asianomainen ministeriö päättää vuosittain valtion talousarviossa asetetun kokonaismäärän rajoissa molemmat kieliryhmät huomioon ottaen oppisopimusten enimmäismäärät ammatillista lisäkoulutusta varten alueittain.

Koulutuksen järjestäjän tulee järjestää oppisopimuksena toteutettavaan ammatilliseen lisäkoulutukseen osallistuvalla osana koulutusta mahdollisuus osallistua näyttötutkinnon suorittamiseen.

7 §

Tutkintotoimikunnat

Näyttötutkintojen järjestämisestä ja val-

6 §

Oppisopimuskoulutuksen mitoitus

(kumotaan)

7 §

Tutkintotoimikunnat

Näyttötutkintojen järjestämisestä ja val-

vomisesta vastaavat tutkintotoimikunnat. Tutkintotoimikuntien tulee edustaa ainakin työnantajia, työntekijöitä, opettajia ja, milloin itsenäinen ammatin harjoittaminen on merkittävän laajuista alalla, itsenäisiä ammatinharjoittajia.

Tutkintotoimikunta sopii tutkintojen järjestämisestä koulutuksen järjestäjien sekä tarvittaessa muiden yhteisöjen tai säätiöiden kanssa. Tutkintotodistuksen antaa tutkintotoimikunta.

Tutkintotoimikuntien toimialoista ja -alueista päättää opetushallitus. Tutkintotoimikuntien tehtävistä, kokoonpanosta ja asettamisesta, tutkintojen järjestämissopimuksista sekä tutkintotodistuksista säädetään tarkemmin asetuksella.

Tutkintotoimikuntien kustannukset kateetaan pääosin tutkintoon osallistuvilta perittävillä tutkintomaksuilla. Tutkintotoimikuntien perimistä maksuista on voimassa, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista säädetään.

Asetuksella voidaan säätää, että Opetushallitus antaa tutkintotoimikunnille näyttötutkintojärjestelmän toimeenpanoa koskevia määräyksiä.

vonnasta vastaavat opetushallituksen yhteydessä toimivat tutkintotoimikunnat.

Opetushallitus päättää tutkintotoimikuntien toimialoista ja -alueista ja asettaa toimikunnat enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tutkintotoimikuntiin nimitään enintään yhdeksän jäsentä kuhunkin. Jäsenten tulee edustaa työnantajia, työntekijöitä, opettajia ja, jos itsenäinen ammatin harjoittaminen on alalla laajuudeltaan merkittävää, itsenäisiä ammatinharjoittajia. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tutkintotoimikuntien asettamisesta, kokoonpanosta ja päätöksenteosta.

Tutkintotoimikunta sopii näyttötutkintojen järjestämisestä 4 §:ssä tarkoitettujen koulutuksen järjestäjien ja tarvittaessa muiden sellaisten yhteisöjen ja säätiöiden kanssa, joilla on riittävä asiantuntemus näyttötutkintojen järjestämiseen. Tutkintotoimikunnan tulee tehdä sopimuksia siten, että tutkintoon osallistuvilla on tarjolla riittävä määrä tutkintotilaisuuksia. Lisäksi on otettava huomioon, että maksut sekä osallistujille että koulutuksen järjestäjille säilyvät kohtuullisina. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin järjestämissopimusten sisällöstä.

Tutkintotoimikuntien tehtävistä voidaan tarkemmin säätää valtioneuvoston asetuksella. Opetushallitus voi lisäksi antaa tutkintotoimikunnille näyttötutkintojen käytännön järjestelyjä koskevia tarkentavia määräyksiä.

Tutkintotoimikuntien jäsenet toimivat virkavastuulla. Tutkintotoimikunnan jäsenten esteellisyyteen sovelletaan, mitä hallintolain (434/2003) 27—29 §:ssä säädetään.

Opetushallitus päättää tutkintotoimikunnan jäsenten palkkiot ja huolehtii tutkintotoimikunnan maksuliikkeestä, kirjanpidosta ja arkistosta.

7 a §

Tutkintotodistusten antaminen ja tietojen toimittaminen

Tutkintotoimikunta antaa tutkintotodistuksen henkilölle, joka on hyväksytysti suorittanut kaikki tutkinnon osat. Tutkinnon

osan hyväksytystä suorittamisesta annetaan todistus pyydettyä. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin todistuksen sisällöstä ja allekirjoittamisesta.

Tutkintotoimikunnan tulee toimittaa opetushallintoviranomaisille niiden määräämät tiedot tutkintojen järjestämissopimuksista, tutkintoihin osallistuneista ja annetuista tutkintotodistuksista.

8 §

Näyttötutkintoon valmistava koulutus ja mahdollisuus suorittaa tutkinto

Näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä päättää 13 §:ssä tarkoitettujen tutkintojen perusteiden mukaisesti koulutuksen järjestäjä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun koulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus suorittaa näyttötutkinto.

Tämän lain 7 §:n 2 momentissa tarkoitettu koulutuksen järjestäjä ja muu mainitussa säännöksessä tarkoitettu yhteisö tai säätiö on tutkintotoimikunnan kanssa sovittavalla tavalla velvollinen järjestämään mahdollisuuksia suorittaa näyttötutkintoja myös ilman niihin valmistavaa koulutusta.

9 §

Ammatillinen lisäkoulutus

Muun kuin 8 §:ssä tarkoitettujen ammatillisen lisäkoulutuksen sisällöstä, laajuudesta ja järjestämisestä päättää koulutuksen järjestäjä. *Asianomainen ministeriö voi antaa koulutusta koskevia määräyksiä.*

8 §

Näyttötutkintoon valmistava koulutus, henkilökohtaistaminen ja tutkinnon suorittaminen.

Koulutuksen järjestäjä päättää näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä 13 §:ssä tarkoitettujen tutkintojen perusteiden mukaisesti.

Näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus suorittaa näyttötutkinto.

Koulutuksen järjestäjä huolehtii näyttötutkintoon ja siihen valmistavaan koulutukseen hakeutumisen, tutkinnon suorittamisen ja tarvittavan ammattitaidon hankkimisen henkilökohtaistamisesta. *Opetushallitus voi antaa henkilökohtaistamista koskevia tarkempia määräyksiä.*

Tämän lain 7 §:n 3 momentissa tarkoitettu koulutuksen järjestäjä ja muu mainitussa säännöksessä tarkoitettu yhteisö tai säätiö on tutkintotoimikunnan kanssa sovittavalla tavalla velvollinen järjestämään mahdollisuuksia suorittaa näyttötutkintoja myös ilman niihin valmistavaa koulutusta.

9 §

Ammatillinen lisäkoulutus

Muun kuin 8 §:ssä tarkoitettujen ammatillisen lisäkoulutuksen sisällöstä, laajuudesta ja järjestämisestä päättää koulutuksen järjestäjä.

10 §

Opetusta koskeva viittaussäännös

Tässä laissa tarkoitettuun koulutukseen sovelletaan lisäksi seuraavia ammatillisesta koulutuksesta annetun lain opetusta koskevia säännöksiä:

- 1) 11 §:n säännöksiä opetuskielestä;
- 2) 17 §:n säännöksiä oppisopimuskoulutuksesta;
- 3) 18 §:n säännöksiä työntekijöitä koskevan lainsäädännön soveltamisesta oppisopimuskoulutukseen;
- 4) 19 §:n säännöksiä opiskelijan työturvallisuudesta; sekä
- 5) 22 §:n säännöksiä opetuksen julkisuudesta.

11 §

Opiskelijan oikeuksia ja velvollisuuksia koskeva viittaussäännös

Tässä laissa tarkoitettuun koulutukseen sovelletaan lisäksi seuraavia ammatillisesta koulutuksesta annetun lain opiskelijan oikeuksia ja velvollisuuksia koskevia säännöksiä:

-
- 6) 32 §:n säännöksiä opiskeluoikeuden menettämisestä;
-

13 §

Tutkinnoista ja niiden perusteista päättäminen

Asianomainen ministeriö päättää tutkinnoista, jotka voidaan suorittaa näyttötutkintoina.

Opetushallitus päättää tässä luvussa tarkoitettujen tutkintojen perusteista siten kuin asetuksella säädetään.

10 §

Opetusta koskeva viittaussäännös

Tässä laissa tarkoitettuun koulutukseen sovelletaan lisäksi seuraavia ammatillisesta koulutuksesta annetun lain opetusta koskevia säännöksiä:

- 1) 11 §:n säännöksiä opetuskielestä;
- 2) 17 §:n säännöksiä oppisopimuskoulutuksesta;
- 3) 18 §:n säännöksiä työntekijöitä koskevan lainsäädännön soveltamisesta oppisopimuskoulutukseen;
- 4) 19 §:n säännöksiä opiskelijan työturvallisuudesta;
- 5) 22 §:n säännöksiä opetuksen julkisuudesta; sekä
- 6) 23 §:n säännöksiä kokeilusta.

11 §

Opiskelijan oikeuksia ja velvollisuuksia koskeva viittaussäännös

Tässä laissa tarkoitettuun koulutukseen sovelletaan lisäksi seuraavia ammatillisesta koulutuksesta annetun lain opiskelijan oikeuksia ja velvollisuuksia koskevia säännöksiä:

-
- 6) 31 §:n 2 momentin toisen virkkeen säännöksiä siitä, milloin opiskelija voidaan katsoa eronneeksi;
-

13 §

Tutkinnoista ja niiden perusteista päättäminen

Opetusministeriön asetuksella säädetään tutkinnoista, jotka voidaan suorittaa näyttötutkintoina.

Tutkinnon perusteissa määritellään tutkinnossa vaadittava ammattitaito, tutkinnon osat ja mahdollisesti niistä muodostuvat osaamisalat, ammattitaidon osoittamistavat sekä tutkinnon arvioinnin yleiset perusteet.

Opetushallitus päättää tutkintojen perusteista.

17 §

Maksut

Ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa sekä muussa lisäkoulutuksessa opiskelijoilta voidaan periä kohtuullisia maksuja.

Näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavassa koulutuksessa opiskelijoilta perittävistä maksuista on voimassa, mitä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 37 §:n 1 momentissa säädetään.

17 §

Opiskelusta ja tutkinnoista perittävät maksut

Näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavan koulutuksen opiskelumaksuista on voimassa mitä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 37 §:n 1 momentissa säädetään.

Ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa sekä muussa lisäkoulutuksessa opiskelijalta voidaan periä kohtuullinen opiskelumaksu. Maksulla katetaan koulutuksen ja tutkintoon valmistavassa koulutuksessa myös tutkinnon järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia.

Näyttötutkintoon osallistuvalla peritään tutkintomaksu. Tutkintomaksu määrätään siten, että maksut vastaavat tutkintotoiminnasta aiheutuvia kustannuksia.

Ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon osallistuvalla, joka suorittaa tutkinnon ilman siihen valmistavaa koulutusta, voidaan periä kohtuullinen maksu tutkinnon järjestämisestä.

17 a §

Tutkintomaksujen suorittaminen ja tilittäminen

Tutkinnon järjestäjä perii tutkintomaksun näyttötutkintoon ilmoittautumisen yhteydessä ja tilittää tutkintomaksut opetushallitukselle. Opetushallitus antaa tarvittaessa maksujen tilittämistä koskevia määräyksiä.

18 §

Rahoitus

Tässä laissa tarkoitetun koulutuksen käyttökustannusten rahoituksesta on voimassa, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (635/1998) säädetään.

18 §

Rahoitus

Tässä laissa tarkoitetun koulutuksen käyttökustannusten ja ilman valmistavaa koulutusta suoritettavien näyttötutkintojen kustannusten rahoituksesta on voimassa mitä

opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (635/1998) säädetään.

Ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjälle voidaan myöntää hanke- ja kehittämisavustusta järjestämisluvassa mainitun työelämän kehittämis- ja palvelutehtävän hoitamiseen sekä muuta kehittämisavustusta valtion talousarvioon otettujen määrärahojen rajoissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen toimeenpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Opetusministeriö muuttaa ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämisluvut niiden koulutuksen järjestäjien osalta, jotka ovat vuosina 2003—2005 saaneet lisäkoulutukseen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 11 §:n 2 ja 3 momentin mukaista valtionosuutta, tämän lain 5 §:n 2 momentin mukaisiksi järjestämisluviksi.

Tämän lain voimaantullessa voimassa olevat ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämisluvut peruuntuvat, jollei koulutuksen järjestäjä ole vuosina 2003—2005 saanut luvan mukaiseen koulutuksen järjestämiseen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 11 §:n 2 ja 3 momentin mukaista valtionosuutta. Opetusministeriö voi kuitenkin järjestäjän hakemuksesta päättää luvan voimassaolon jatkamisesta, jos järjestämisluvalle asetetut edellytykset täyttyvät.

2.

Laki**opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (635/1998) 1 §:n 4 momentti ja 48 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat 1 §:n 4 momentti laissa 1211/2000 ja 48 §:n 1 momentti laissa 1137/2003, sekä
lisätään lakiin uusi 43 a §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Soveltamisala

Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavan koulutuksen ja sen yhteydessä suoritettavan tutkinnon rahoituksesta on voimassa, mitä tässä laissa säädetään ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksesta. Jos ammatillinen perustutkinto suoritetaan ilman siihen valmistavaa koulutusta, tutkinnon rahoituksesta on voimassa, mitä tässä laissa säädetään ilman valmistavaa koulutusta suoritettavan ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon rahoituksesta.

Ehdotus

1 §

Soveltamisala

Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavan koulutuksen ja sen yhteydessä suoritettavan tutkinnon rahoituksesta on voimassa, mitä tässä laissa säädetään ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksesta. Jos ammatillinen perustutkinto suoritetaan ilman siihen valmistavaa koulutusta, tutkinnon rahoituksesta on voimassa, mitä tässä laissa säädetään ilman valmistavaa koulutusta *suoritettavien näyttötutkintojen rahoituksesta*.

---

43 a §

Valtionavustus ilman valmistavaa koulutusta suoritettavien näyttötutkintojen järjestämiseen

Sellaiselle yhteisölle tai säätiölle, joka on tehnyt tutkintotoimikunnan kanssa ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 7 §:n 3 momentissa tarkoitetun sopimuksen näyttötutkintojen järjestämisestä, mutta joka ei saa tutkintojen järjestämiseen valtionosuutta, voidaan myöntää valtionavustusta lain 8 §:ssä tarkoitettujen ilman valmistavaa koulutusta suoritettavien näyttötutkin-

tojen järjestämiseen. Valtionavustuksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

48 §

Rahoituksen laskemisessa käytettävien suoritteiden määrän vahvistaminen

Opetusministeriö vahvistaa seuraavan varainhoitovuoden rahoituksen perusteena käytettävien opiskelijatyövuosien, opintoviikkojen, opetustuntien, ohjaustuntien ja henkilötyövuosien määrän vuosittain valtion talousarvion rajoissa.

48 §

Rahoituksen laskemisessa käytettävien suoritteiden määrän vahvistaminen

Opetusministeriö vahvistaa seuraavan varainhoitovuoden rahoituksen perusteena käytettävien opiskelijatyövuosien, *oppisopimuksena järjestettävän lisäkoulutuksen oppisopimusten*, opintoviikkojen, opetustuntien, ohjaustuntien ja henkilötyövuosien määrän vuosittain valtion talousarvion rajoissa. *Opetusministeriö vahvistaa lisäkoulutuksen opiskelijatyövuosien ja oppisopimusten määrät siten, että pohjana ovat ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 5 §:n 2 momentin mukaisessa järjestämisluvassa määrätyt opiskelijatyövuosien ja oppisopimusten määrät.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 200.*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
sen toimeenpanon edellyttämiin toimenpi-
teisiin.*